Azg
armenian daily

10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1996 ՇԱԲԱԹ # 149 (1155)

Կիպրոսի խնդիրը լուծելու համար «դեյթոնյան» հանդիպում է նախապատրաստվում

ՄՍԿ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՌՈՅԹԵՐ. Կիպրոսի երկարամյա ճգնաժամին լուծում գտնելու համար միջնորդության կատարող ՄԱԿ-ի պատասխանների վերաբերյալ, կուլիսների ետևում խորհրդակցություններ են տեղի ունենում Կիպրոսի դեկավարներն մի քիչ Դեյթոնի նման հանդիպում կազմակերպելու համար: Հանդիպումը նախատեսվում է գումարել եկող տարվա սկզբին: Դեյթոնի բանակցությունների օրինակով այս բանակցությունները էլ պետք է տեղի ունենան լրացվանցն գործակալությունների հետ մի վայրում, հավանաբար Կիպրոսից դուրս: Ա-ռաջարկված հանդիպման նիստերին բանակցողներ ոչինչ չենն Կիպրոսի նախագահ Գլավկոս Քլերիդեսն ու գրավյալ շրջանների թուրքական համայնքի ղեկավար Ռաուֆ Դենքթաշը: Խնդիրը լուծելու հիմնական վերջերս սովելի է շեշտվում, որովհետև առաջիկա տարեկզբին սկսվելու են Եվրամիությանը Կիպրոսի անդամակցության բանակցությունները: Թուրքիան բողոքում է Կիպրոսի անդամակցության ակնկալվելիքի դեմ, ընդգծելով, որ Նիկոսիայի կառավարությունը իրավունք չունի ներկայացնելու թուրքական համայնքը:

ԱՍԼ

Քլինթոն, թե Դոուլ. Նոյեմբերի 5-ին ամերիկացիները կընտրեն նոր նախագահ

Տաղավարանականներն ու դեմոկրատները պատրաստվում են թեկնածուների առաջադրման համաժողովներին

ՏԱՂԱՐ ԱԱՍՏՐՅԱՆ

Մեր հատուկ թղթակից.

9 օգոստոս, Վաշինգտոն

Դեռ 1996-ի փետրվարին Նյու Համփշիրում սկսված եւ այնուհետեւ մյուս նահանգներում շարունակված նախագահական ընտրությունների նախաղահրատական արշավը օգոստոսին կհասնի իր գագաթնակետին: Օգոստոսի 12-15-ը Սան Դիեգոյում (Կալիֆորնիա) հանրահավաքները կանցկացնեն իրենց թեկնածուի առաջադրման համաժողովը, իսկ օգոստոսի 26-29-ը Չիկագոյում դեմոկրատները կհայտարարեն իրենց թեկնածուի անունը: Հայտնի է, որ հանրահավաքներին այս ընտրություններում կներկայացնի Սենատի մեծամասնության նախկին առաջնորդ Բոբ Դոուլը, իսկ դեմոկրատներին՝ ներկա նախագահ Բիլ Քլինթոնը: ԱՄՆ միջազգային գործակալության հրավերով Վաշինգտոն ժամանած մեր խումբը արդեն իսկ սկսել է Ֆեդերալ ընտրությունների կազմակերպման եւ անցկացման ընթացքին: Ծրագրված հանդիպումների միջոցով ծանոթանում ենք ԱՄՆ քաղաքական համակարգին, ընտրությունների անցկացման յուրահատկություններին, լրատվության միջոցների գործունեությանն ու դերին: Թե հանրահավաքների եւ թե դեմոկրատների ներկայացուցիչների հաղթելու հնարավորությունները մեծ են:

Վերջին հրապարակված տվյալները ցույց են տալիս, որ այնուամենայնիվ Բիլ Քլինթոնը 12-15 տոկոսով առաջ է անցել Բոբ Դոուլից: Ի դեմ, 1992 թ.-ի նախագահական ընտրություններում էլ դեմոկրատ Քլինթոնը ստացավ 43 տոկոս, իսկ հանրահավաքական Բուշը՝ 37,4 տոկոս: Ու թեեւ հաղթական դիտորդներն ու լրագրողները նշում են, որ գրեթե նման հարաբերակցություն կդիտվանվի նաեւ այս տարվա ընտրությունների ընթացքում սակայն, հիշեցնում են նաեւ, որ մինչեւ նոյեմբերի 5-ը շատ բան կարող է փոփոխվել: Հնարավոր է նաեւ, որ նախագահական մրցակցությանը կրկին միանա հայտնի միլիոնատեր Պերոն, բայց այդ մասին որեւէ պատասխանական հայտարարություն առայժմ չկա: Բոբ Դոուլը հայտարարել է տուրքերի կրճատման ծրագրի մասին եւ օրերս կհայտնի նաեւ փոխնախագահի իր թեկնածուի անունը: Քլինթոնը առայժմ զբաղված է նախընտրական ելույթներով, եւ լուրջ հակահարվածը հետաձգում է, ըստ երեւույթին սպասելով դեմոկրատների համաժողովին:

Ըստ Պարույր Հայրիկյանի՝ երկրորդ փուլն անխուսափելի է

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ. «Առաջիկա նախագահական ընտրություններում նախընտրական արշավ իրականացնելու համար յուրաքանչյուր թեկնածուի անհրաժեշտ է 100 մլն դրամ», օգոստոսի 9-ին երեւանի «Անկախության» հրապարակում կայացած հանրահավաքի ժամանակ հայտարարեց Ազգային ինքնորոշում միավորման (ԱԻՄ) նախագահ Պարույր Հայրիկյանը: Նա նշեց, որ այն հայտարարությունները, որ իբր ՀՀ ներկայիս նախագահը կհաղթի ընտրությունների առաջին իսկ փուլում, «հեքիաթ է եւ խարդախություն՝ հօգուտ Լեւոն Տեր Պետրոսյանի»:

ԱԻՄ ղեկավարը հաստատված է, որ արդար ընտրությունների դեպքում երկրորդ փուլ կանցնեն ինքը եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Նրա կարծիքով, առաջին փուլում ՀՀ նախագահը կհավաքի ընտրողների ձայների 30 տոկոսը, ինքը, Ս. Բաղդասարյանը (ՀԿԿ) եւ Վ. Մանուկյանը (ԱԺՄ)՝ 10-15 տոկոսը, իսկ մյուս թեկնածուները 5 տոկոսից պակաս:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Բորիս Եկցինի պատասխանատուն ու Գրոզնու գրավումը համընկան

ՀԵՌԱԳԻՐ ԷՄԻԼ-ՏԵՐՅԱՆ

Չորրորդ օրն է, ինչ Գրոզնիում կատաղի մարտեր են: Հինգշաբթի օրն իսկ տպատվում էր, որ շնչեն զինյալները կգրավեն Կառավարության տունը, որին նրանք բնակվող մասնցել էին դեռ չորեքշաբթի օրը, սակայն դա տեղի չունեցավ եւ արդեն օրը դարձավ թե ինչու: Այդ օրն, առավոտյան ուղիղ ժամը 12-ին, շուրջ 5 հազար հյուրերի ներկայությամբ Կրեմլի համագումարների պալատում կայացավ Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Եկցինի երկրորդ պատասխանատուի հանդիսավոր արարողությունը: Կրեմլի կուրանտների առաջին հարվածի հետ Բորիս Եկցինը հանձնվեց Ռուսաստանի նախագահի վկայականը, որից հետո ՌԴ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Թոմանովը, հետեւելով, որ ընտրության ներն անցել են օրենքի պահանջած մակարդակ, հրավիրեց Բորիս Եկցինին կատարելու նախագահական երդումը:

Բորիս Եկցինը մոտեցավ զանգակին, աջ ձեռքը դրեց սահմանադրության հատուկ օրինակի վրա եւ արտասանեց հետեւյալ խոսքերը. «Երդվում եմ Ռուսաստանի Դաշնության նախագահի լիազորություններն իրականացնելիս հարգել ու պահպանել մարդու եւ քաղաքացու իրավունքներն ու ազատությունները, հետեւել եւ պաշտպանել Ռուսաստանի Դաշնության Սահմանադրությունը, պետության ինքնիշխանությունն ու անկախությունը, տեսչությունն ու ամբողջականությունը, հավատարմորեն ծառայել ժողովրդին»

Տես էջ 8

Վիկտոր Չեռնոմիրդինը վարչապետի պաշտոնի թեկնածու

ՄՈՍԿՎԱ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Եկցինը հրամանագիր է ստորագրել «Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության լիազորությունները վայր դնելու մասին»: Այդ հրամանագրով նախագահը որոշել է ընդունել ՌԴ կառավարության հայտարարությունները նրա լիազորությունները վայր դնելու մասին եւ նրան հանձնարարել է գործել մինչեւ կառավարության նոր կազմի ձեւավորումը: Բորիս Եկցինը Պետական դումա է ներկայացրել Ռուսաստանի կառավարության նախագահի պաշտոնում Վիկտոր Չեռնոմիրդինի թեկնածության մասին առաջարկությունը եւ խնդրել է հանձնաժողովին այդ նրա նշանակումը:

Եվրամիության բողոքը ԱՄՆ-ին

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-AFP: Եվրահանձնաժողովը, ինչպես նաեւ Իսլանդիայի կառավարությունը՝ որպես Եվրամիության խորհրդի նախագահ, ԱՄՆ-ին պաշտոնական բողոք են հայտնել Իրանի եւ Լիբիայի դեմ պատժամիջոցներ գործադրելու մասին Վաշինգտոնի ընդունած օրենքի առթիվ: Հանձնեղ հայտարարության մեջ նշվում է, որ Եվրամիությունը պաշտպանում է ԱՄՆ-ին ահաբեկչության դեմ պայքարում եւ պատրաստ է համագործակցել նրա հետ: Ինչ վերաբերում է Իրանի եւ Լիբիայի դեմ պատժամիջոցների մասին ամերիկյան օրենքին, ապա այն ոչ արդյունավետ է, ոչ էլ հարմար միջոց ճնշելու միջազգային ահաբեկչությունը: Եվրոպական երկրները իրենց իրավունք են վերապահում պաշտպանվել այն վնասից, որ կարող է հասցվել ԱՄՆ-ի օրենքի գործողությամբ: Իրանից եւ Լիբիայից ներմուծումը կազմում է Եվրամիության երկրների կողմից սպառվող նավթի մեկ հինգերորդ մասը:

Ալիեւը հանդիպեց Լեբեդին

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊԱՆ. Բաքվի ռադիոյի հաղորդման համաձայն, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը օգոստոսի 8-ին Մոսկվայում հանդիպել է ՌԴ Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Լեբեդին: Մանրամասներ չեն հաղորդվել: Օգոստոսի 8-ին Ալիեւը զրույց է ունեցել նաեւ Բաղդասարյանի հետ:

«Դայվուն» մուտք է գործելու նաեւ ԱՄՆ

Հայաստանում մեծ ժողովրդաբերություն վայելող «Դայվու» մակնիշի ավտոմեքենաները առաջիկա տարվա վերջին փորձելու են մուտք գործել Ս. Նահանգների թեթեւ մարդատարների շուկա: Հարավկորեական ընկերության խոսնակը հայտարարեց, որ իրենց նպատակն է մինչեւ 2000 թ. տարեկան վաճառել 100 հազար ավտոմեքենա:

Բելառուսում առեւտրային բանկերը փակվելու վտանգի ենթակա են

ՍԻՆՍԿ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՎՏԲ. Բելառուսի կառավարությունը կարող է սահմանափակել երկրում գործող առեւտրային բանկերի գործունեության ոլորտը, ինչը կարող է առաջացնել դրանց փակվելու կամ դրանց միաձուլման: Դոմինգան Լոմբարդին կոմ իր վերջին մասում առեւտրային բանկերի գործունեությունը վերակազմակերպելու մասին ֆինանսական ճգնաժամը:

■ *Իրանական խորհրդարանում ապրիլյանական խմբակցության «Ճշմարիտ լուր»-ի կազմակերպման ոգով «դասի 7-ին «Հանուիլին Ազգայնական շարժում» կոչվող կազմակերպության հանդեպ Մեծագույն Պիրանին եւ Շվեյցարիայում ապրելիցանկների ուսանողի նկատմամբ հանդես եկան հայտարարությամբ: ANS-ի հայտարարության մեջ բացատրվում է, թե Իրանում ապրելիս հարգի ուսանողները, որոնք պատանդում է լուծում գտնել «պատերազմական ազատագրական» հաղթահարանության պատճառով:*

ԱՆԿՐԱԿԱՐՀ

Ֆելիքս Մամիկոնյանը պարզաբանում է

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գերմանական «Ֆոկուս» պարբերականն իր վերջին համարում անդրադարձել էր Գերմանիայում Հայաստանի դեսպանության գործունեությանը: Հոդվածագիր Զոմմերի կարծիքով, Հայաստանից Գերմանիա մեկնած հարյուրավոր հայեր հանդիսանում են այն «անդաստ տակառը», որից դեսպանատունն անընդհատ «գումարներ է հանում»: Այդ մասին հաղորդել էր Փաստ գործակալությունը՝ հղում անելով «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական բաժնին: «Ազգը» նույնպես անդրադարձել էր դրան, լուր հաղորդելով «Ազատություն» ռադիոկայանից: Ժ.խ.: Արմենպրեսի թղթակիցը դիմեց Գերմանիայում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ֆելիքս Մամիկոնյանին, խնդրելով զեկուցել այդ հրապարակմանը: Ֆելիքս Մամիկոնյանի կարծիքով հոդվածը պատվիրված է, իսկ նրանում տեղ գտած թվերը շինծու են եւ անհիմք: Անշուշտ հիդրոատոմական ծառայությունների մեծ մասը վճարովի են դեռ համաշխարհային պրակտիկա է եւ այդ գումարների հաշվին է գործում Հայաստանի դեսպանությունը Բոննում: 1996 թ. առաջին կիսամյակում դեսպանությունն աշխատել է մոտ 200 հազար գերմանական մարկ: Սակայն «Ֆոկուսում» նշված գումարներն ուռճացված են: Ամենաթանկ հյուրասենյակի ծառայությունը ՀՀ անձնագրի հանձնումը, արժե 700 մարկ: Դեսպանը նաեւ նշեց, որ դեսպանությունը Գ.Ֆ.Հ իշխանությունների եւ հայ փախստականների փոխհարաբերություններին միջամտելու իրավունք չունի եւ չի կարող ազդել իշխանությունների վերջնական առումների վրա առանձին անձի նկատմամբ: Դեսպանությունը կարող է միայն իր կարծիքը հայտնել, երբ հարցը վերաբերում է մարդու իրավունքների խախտումներին: Այդ ամենը դժգոհություն է առաջացնում որոշ հայերի մեջ, որոնք ամեն գնով ցանկանում են հասնել այս երկրում: Ֆելիքս Մամիկոնյանը, որը Մոսկվայում է եւ վաղը դեպի Բոնն, ավելացրեց, որ մանրամասն կծանոթանա գործի էությանը, եւ բացառված չէ, որ դեսպանությունը կդիմի դատական գրությունների դատարկելու համար: Թեեւ, դեսպանը նշեց, որ հոդվածում ուղղակի մեղադրանքներ չկան, բայց դրայթերը երկակի իմաստ են պարունակում: Իսկ դա անթույլատրելի է, երբ խոսքը վերաբերում է Հայաստան դեսպանությանն այդ երկրում ներկայացնող հաստատությանը:

Նոր ընդհարումներ Իրանի զորքերի եւ ֆրդերի միջեւ

ԹԵՀԵՐԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՏ-AFP. Հինգշաբթի օրը ԻՐՆԱ պաշտոնական լրատվական գործակալությունը հաղորդել է, որ Իրանի զորքերի եւ ֆրդ ադատամարտիկների միջեւ նոր կռիվ է բռնկվել այն բանից 10 օր անց, երբ Իրանի զորքերը հյուսիսային Իրաքում մի հարձակում ձեռնարկեցին ֆրդական հենակայանների վրա:

ԻՐՆԱ-ն հայտնել է, որ չորեքշաբթի երեկոյան Իրան-Իրաքյան սահմանի վրա գտնվող Բանեհ իրանական շրջանի հյուսիսարեւմտյան մասում տեղի ունեցած ընդհարումների ժամանակ իրանական Բեդուսանի աշխատավորական կուսակցության մի ադատամարտիկ սպանվել է եւ երեք՝ վիրավորվել են: Գործակալությունը հայտնել է, որ իրանական զորքերը հետապնդում էին «հակահեղափոխականներին», սակայն այն չի ճշտել, թե նրանք ում տարածքում էին գտնվում՝ Իրանի, թե Իրաքի:

ԱԶԳ

ՈՍԿԵՓԱԿ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչությունում

Օգոստոսի 8-ին Հայաստանի Ոսկեվար ազգային կուսակցության գրասենյակում ՀՈՒԿ ՀՎ ատենապետ Հարություն Կարապետյանի նախագահությամբ տեղի ունեցավ Հանրապետական վարչության հերթական նիստը, որը ենթության առավ կուսակցության գործունեության հրատապ մի շարք հարցեր: Հաստատված օրակարգի համաձայն Հանրապետական վարչությունը առաջինը լսեց ՀՈՒԿ ՀՎ ատենապետ Հ. Կարապետյանի հաղորդումը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախընտրական կենտրոնի աշխատանքների ընթացքի մասին: Մտքերի փոխանակությանը մասնակցեցին ՀՈՒԿ ՀՎ անդամներ Համլետ Կարապետյանը, Հայաստանի Թեմելյան մշակութային միության կենտրոնական վարչության նախագահ Ֆրունզե Գալչաթյանը, Ստեփան Ստեփանյանը, Հարություն Առաքելյանը:

Ի գիտություն ընդունելով նշված հաղորդումը, Հանրապետական վարչությունը գործնական քայլեր նախաձեռնեց նախընտրական աշխատանքները օրենքով սահմանված կարգով տեղերում էլ ավելի ակտիվացնելու ուղղությամբ, այդ գործին ներգրավելով կուսակցության շրջանակներին եւ ակումբներին:

Այնուհետեւ Հանրապետական վարչությունը անդրադարձավ «Վերջին օրերին տեղի ունեցած միջկուսակցական, աշխատանքային եւ պատշաճական հանդիպումների մասին» հարցին, որի առնչությամբ հանդես եկան ՀՈՒԿ ՀՎ ատենապետ Հ. Կարապետյանը եւ փոխատենապետ Գագիկ Գալստյանը: Քննարկման արդյունքում Հանրապետական վարչությունը, հիմնականում դրականորեն գնահատելով նշված հանդիպումների արդյունքները, որոշեց միջկուսակցական կապերի հետագա զարգացման ամրապնդման խնդիրներին անդրադառնալ ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչության առանձին նիստում:

Սահմանամերձ քաղաքներում ՀՈՒԿ ՀՎ օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսների համար աշխատանքային պլանի նախագիծը, Հանրապետական վարչությունը առաջարկություններով հանդերձ հաստատեց այն:

Հանգամանալից քննարկում եղավ նաեւ «ՀՈՒԿ ակումբների եւ ՀՈՒԿ ՀՎ միջեւ փոխադարձ գործնական կապերն ամրապնդելու եւ ուժեղացնելու մասին» զեկուցման շուրջ, որով հանդես եկավ ՀՈՒԿ ՀՎ անդամ Համլետ Դալլաքյանը:

Հարցերի շուրջ ծավալված մտքերի փոխանակությանը մասնակցեցին ՀՈՒԿ ՀՎ անդամներ Ալեքսանդր Ցադեասյանը, Հրայր Կարապետյանը, Համլետ Կարապետյանը, Ռուբեն Սրապյանը, Հարություն Կարապետյանը:

ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչությունը որոշեց.

Կուսակցության ակումբների եւ Հանրապետական վարչության միջեւ փոխադարձ եւ գործնական կապերն ամրապնդելու, տեղերում անհրաժեշտ մեթոդական օգնություն ցույց տալու, աշխատանքները համակարգելու, ինչպես նաեւ անձնական պատասխանատվությունը ընդհանուր գործի համար բարձրացնելու նպատակով եւ ՀՈՒԿ կանոնադրության 64-րդ հոդվածի պահանջներին համաձայն ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչության մի շարք անդամների հաստատել որպես համապատասխան ակումբներում համակարգող լիազորներ:

ՀՈՒԿ Հանրապետական վարչությունը քննարկեց նաեւ ներկուսակցական գործունեության այլ հարցեր:

ՀՈՒԿ ՀՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ.

ԵՐԵՎԱՆ

Քանի դեռ ուշ չէ ...

Հայկական սադիոյի տնօրեն Ստ. Զամարյանի ու «Երեւան» ծրագրի ղեկավար Վարդան Վարդանյանի դեմ ասուած ճոգերծված անաբենկչությունը, ինձ թվում է, կազմակերպված ակցիա է եւ հետաքրքրում է շատ որոշակի նոյնասակ: Հիշենք «Երեւան» ծրագրի քննադատական հաղորդումները, մասնավորապես, մայրամարտում սկսի նման անած բենզինի լցասդանիկների մասին: Երեւանի կենտրոնը բենզինի իսկական լցակայաններ դնելության, ժողովրդի շահերից վեր դասողներն են, էներգիայի միջավայր ծնողները, ազգային արժանապատվություն չունեցողները եւ, վերջապես, իշխանությունների առաջ սողացողներն ու դնակալեցները, «իշխանական ախոռից» օգտվողները:

Այդ վիրուսը շատ է վախենում ժողովրդավարությունից, բազմակարծությունից, քննադատությունից: Իմ կարծիքով այս դեպքում գործը ծեծի, սղաոնալիմների, վայրագությունի էր վերածվել, որն ամեն ոտդն կարող էր ադեսի դասեցաս դառնալ: Փառք աստծո, ու Բարի իշխանությունները ընդունվով մոտեցան ռադիոդրագրողների ահագանգերին եւ խնդրին տրամաբանական լուծում տվեցին: Եւ չգիտեմ, թե որքանով են բենզինի մենաշնորհը իրենց ձեռքը վերցրած առեւտրականները հաշտվել իշխանությունների ձեռնարկած քայլի հետ եւ արդյոք վերջինները չեն վնի համար ռադիոդրագրողներից: դա կույց կտա մամանակը: Հայի խնդիրն այլ է: Ռադիոդրագրողները հասարակության ուշադրությանը հրավիրելով հայի բերակրումների անդաստանի եռեւույթի վրա, մեղմ ասած դիպչել են հայի մաշիկի շահերին, որոնք հարատանում են ժողովրդի հաշվին: Միա թե իսկ հայի մաշիկն այդքան ագրեսիվ է, վտանգավոր:

Ցավալին այն է, որ այսօր լրագրողն անդաստան է, բազմակարում է իրավական այն դաշտը, որտեղ նա կկարողանար դաստանել իր տնտեսը, իրավունքը, արժանապատվությունն ու շահերը, հարմարանալ իր դիրքորոշումը, էլ չեմ խոսում նրա նյութական դաստան վիճաբության մասին: Հոգիով թե սաստած ադիատավարով նա, երբ դրա կարիքը ունենա, կարողանա փաստաբան վարձել, դատարանի ծախսերը հոգալ: Ովքե՞ր են լրագրողների ձայնը իրականացնողներ, նրանց սպառնացողները, հաշվեհարդար տանողները: Դրանք անձնական շահերը դնելության, ժողովրդի շահերից վեր դասողներն են, էներգիայի միջավայր ծնողները, ազգային արժանապատվություն չունեցողները եւ, վերջապես, իշխանությունների առաջ սողացողներն ու դնակալեցները, «իշխանական ախոռից» օգտվողները:

Այդ վիրուսը շատ է վախենում ժողովրդավարությունից, բազմակարծությունից, քննադատությունից: Իմ կարծիքով այս դեպքում գործը ծեծի, սղաոնալիմների, վայրագությունի էր վերածվել, որն ամեն ոտդն կարող էր ադեսի դասեցաս դառնալ: Փառք աստծո, ու Բարի իշխանությունները ընդունվով մոտեցան ռադիոդրագրողների ահագանգերին եւ խնդրին տրամաբանական լուծում տվեցին: Եւ չգիտեմ, թե որքանով են բենզինի մենաշնորհը իրենց ձեռքը վերցրած առեւտրականները հաշտվել իշխանությունների ձեռնարկած քայլի հետ եւ արդյոք վերջինները չեն վնի համար ռադիոդրագրողներից: դա կույց կտա մամանակը: Հայի խնդիրն այլ է: Ռադիոդրագրողները հասարակության ուշադրությանը հրավիրելով հայի բերակրումների անդաստանի եռեւույթի վրա, մեղմ ասած դիպչել են հայի մաշիկի շահերին, որոնք հարատանում են ժողովրդի հաշվին: Միա թե իսկ հայի մաշիկն այդքան ագրեսիվ է, վտանգավոր:

Ցավալին այն է, որ այսօր լրագրողն անդաստան է, բազմակարում է իրավական այն դաշտը, որտեղ նա կկարողանար դաստանել իր տնտեսը, իրավունքը, արժանապատվությունն ու շահերը, հարմարանալ իր դիրքորոշումը, էլ չեմ խոսում նրա նյութական դաստան վիճաբության մասին: Հոգիով թե սաստած ադիատավարով նա, երբ դրա կարիքը ունենա, կարողանա փաստաբան վարձել, դատարանի ծախսերը հոգալ: Ովքե՞ր են լրագրողների ձայնը իրականացնողներ, նրանց սպառնացողները, հաշվեհարդար տանողները: Դրանք անձնական

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏՊՊՆ-Ա.թ. օգոստոսի 1-ից Երեւանի մամուլի ակումբը սկսել է «Զանգվածային լրատվական միջոցները եւ ժողովրդավարական ընտրությունները» ծրագրի իրականացումը: Այն բաղկացած է երեք փուլից՝ նախընտրական, ընտրական եւ արդյունքների ամփոփման: Ծրագրի իրագործման ժամկետը մեկ տարի է, քանի որ նախատեսված է ոչ միայն ՀՀ նախագահի, այլ նաեւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների համար: Ծրագրի իրականացման գործում Երեւանի մամուլի ակումբը կհամագործակցի բրիտանական «Արեւելք եւ արեւմուտք» կենտրոնի, զանգվածային լրատվական միջոցների եվրոպական ինստիտուտի (Բաղամ Դյուսելդորֆ), Հայաստանի ժուռնալիստների միության, Վրաստանի լրագրողների եւ ՁԼՄ անկախ արհմիության հետ: Այն ֆինանսավորում է TACIS-ի ժողովրդավարական ծրագիրը:

Օգոստոսի 9-ին Երեւանի մամուլի ակումբի նախաձեռնությամբ Հայաստանի ժուռնալիստի տանը կայացավ ՁԼՄ-ի ներկայացուցիչների հավաք, որի հիմնական նպատակը սեպտեմբերի 22-ին կայանալիք նախագահական ընտրությունների նախապատրաստման եւ անցկացման ընթացքում լրագրողների համագործակցությանը, ընտրությունների անաչառ եւ օբյեկտիվ լուսաբանմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպման հնարկումն էր: Հավաքության արժանացած առաջարկությունները (որոնցից շատերի հեղինակը մեր աշխատակից Նարինե Մկրտչյանն էր – «Ազգ») որոշվեց ներկայացնել ՀՀ ԿԸՀ:

Հավաքի մասնակիցների կարծիքով, ընտրությունների ընթացքը լուսաբանող լրագրողների հավատարմագրումը մարզային, համայնքային եւ տեղամասային ընտրական հանձնաժողովներում պետք չէ սահմանափակվել: Բացի այդ, լրագրողները հանձնված են, որ վերոհիշյալ հանձնաժողովներում պետք է լինեն ՁԼՄ-ի հետ կապի համար պատասխանատու անձինք: Օգոստոսի 14-ին կայանալիք հերթական հավաքին հրավիրված ԿԸՀ ներկայացուցիչները իրենց տեսակետը կհայտնեն արված առաջարկությունների վերաբերյալ:

Հավաքության արժանացավ նաեւ ՁԼՄ համակարգող խորհրդի ստեղծման գաղափարը, որի նպատակը կհանդիսանում ընտրությունների լուսաբանման ընթացքում առաջացած խոչընդոտների եւ միջադեպերի վերաբերյալ տեղեկությունների դեպքում լրագրողների պաշտպանվածության ապահովումն է: Որոշվեց դիմել բոլոր լրատվական միջոցներին եւ նրանց ցանկության դեպքում ներգրավել նրանց խորհրդի աշխատանքներին:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Իրականացվում է «Զանգվածային լրատվական միջոցները եւ ժողովրդավարական ընտրությունները» ծրագիրը

Թուրքիո հայոց պատրիարքը վիրահատվել է

Թուրքական «Սաբահ» թերթը օգոստոսի 8-ին հաղորդել է, որ Սեւան Մատանչը անուամբ մի հայ երիտասարդ, 22 տարեկան, իմանալով, որ Լոնդոնի տարբերության պատճառով չի կարողանա նրա հետ ամուսնանալ, իր կյանքին վերջ է տվել մեկ ամբողջ տարի հանգստացնող դեղ կոլ տալով: Թուրքիին իր սիրահարի իմանալության մասին իմանալով՝ ասել է հետեւյալը. «Ճանաչել էինք մեկ ամիս առաջ: Ցանկանում էինք ամուսնանալ: Բերը մտածում էր, որ իմ մահմեդական եւ իր հայ լինելու պատճառով խոչընդոտներ էին ստեղծվելու: Բնավ չէի կարծում, որ նման բան կձեռնարկի»:

Մի պոլսահայ երիտասարդ ինքնասպան է եղել

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ինչպես հայտնեցին Ucns Մանուչարյանի նախընտրական շտաբում, ԿԸՀ ներկայացրած թեկնածուի եկամուտների վերաբերյալ հայտարարության [illegible], գրված է. 00 դրամ, 00 լումա: Մեզ հարցին, թե ինչպես է ապրում պարոն Մանուչարյանը, նա պատասխանեց. «Այնպես, ինչպես բոլորը»:

Ucns Մանուչարյանն ապրում է այնպես, ինչպես բոլորը

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. Ինչպես հայտնեցին Ucns Մանուչարյանի նախընտրական շտաբում, ԿԸՀ ներկայացրած թեկնածուի եկամուտների վերաբերյալ հայտարարության [illegible], գրված է. 00 դրամ, 00 լումա: Մեզ հարցին, թե ինչպես է ապրում պարոն Մանուչարյանը, նա պատասխանեց. «Այնպես, ինչպես բոլորը»:

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ

Լեգիտիմություն-օրինականություն

Լեգիտիմությունը այն հասկացություններից է, որոնք նոր են միայն տեղ գտնում հայրենական հաղորդական բառարաններում եւ հաճախ ադնաս կերպով են ընկալվում մեր գիտակցության կողմից: Մեզանում լեգիտիմությունն կոչվածը հասկացվում է որպես «օրինականություն», մինչդեռ Մաքս Վեբերը ոչ այլ բովանդակություն է բացահայտել այդ երեւույթը:

Ի՞նչ է, վերջ ի վերջո լեգիտիմությունը, ո՞ր ազգայնորով է այն սնվում եւ ի՞նչ հատ հարց է ունենա օրինական իրականության հետ: Այս հարցերի լուսաբանման էր նվիրված Սարեն Զոլյանի «Լեգիտիմության գաղափարը եւ հաղորդակցական իրավիճակը Հայաստանում» զեկույցը, որն ընթերցվեց երեկ օգոստոսի 9-ին Արտասահմանյան երկրների հետ ճգնաժամային կապերի ընկերության առիթով: Այստեղ Լեւ հաղորդական տարբեր կազմակերպությունների, մամուլի ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ անհատ հաղորդագիրներ:

Մտորելով Մաքս Վեբերի դատողությունների շուրջ դոկտ. Զոլյանը հանգեց այն բանին, որ լեգիտիմության ընկալումը իրեն «օրինականություն» արդարացված է ասել շատ զարգացած երկրների պարագաներում: Մեզանում դա այդպես չէ. հանրային գործունեության հետ: Այս հարցերի լուսաբանման էր նվիրված Սարեն Զոլյանի «Լեգիտիմության գաղափարը եւ հաղորդակցությունը Հայաստանում» զեկույցը, որն ընթերցվեց երեկ օգոստոսի 9-ին Արտասահմանյան երկրների հետ ճգնաժամային կապերի ընկերության առիթով: Այստեղ Լեւ հաղորդական տարբեր կազմակերպությունների, մամուլի ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ անհատ հաղորդագիրներ:

Մտորելով Մաքս Վեբերի դատողությունների շուրջ դոկտ. Զոլյանը հանգեց այն բանին, որ լեգիտիմության ընկալումը իրեն «օրինականություն» արդարացված է ասել շատ զարգացած երկրների պարագաներում: Մեզանում դա այդպես չէ. հանրային գործունեությունը հանրային իշխանության հետ: Ինչպես նաեւ անհատ անձանց, երբ «1988-90 թթ. կենսկոնը հանրաքվեությունն օրինական իշխանությունն էր, իսկ «Դարաբաղ» կոմիտեն՝ լեգիտիմ»: Լեգիտիմ այն առումով, որ նախ հենակետ էր վերցրել մեր ազգային ավանդույթները (անկախություն, «Հայ դատ», եկեղեցի), հանդիսանում էր առաջնորդ (Հարիզման) եւ ռացիոնալ լուծում էր առաջարկում բնակչությանը: Այնուհետեւ, հեղինակելով այդ հենակետից, իշխանության անցած նույն կոմիտեի անդամներն այսօր արդեն չեն ներկայանում լեգիտիմ դիրքորոշումների կարգավիճակով: «Լեգիտիմությունը մեզանում այսօր ճգնաժամի մեջ է», ասաց պարոն Զոլյանը, նշելով, որ երեւույթի վերականգնման հիման վրա միայն կարելի է կերտել լիիրավ ոլորտ:

Ա. Դ.

«Ոսկե սկավառակը»՝ հայ գիտնականին

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. 20-րդ դարի ամենահեղինակավոր պարգեւներից մեկին «Ոսկե սկավառակի» է արժանացել բժիշկ գիտնական, պրոֆեսոր Լեւոն Սկրտչյանը: Ամերիկյան կենսաբանական ինստիտուտի գործադիր փոխնախագահ Ջ. Էվանսի նամակում ասված է, որ այդ պարգեւը հայ գիտնականին է շնորհվել մարդկության բարօրության գործում նրա բերած խոշոր նվաճումների համար:

«Ոսկե սկավառակի» հանձնումը տեղի ունեցավ օգոստոսի 9-ին Երեւանում, ամերիկյան դեսպանատանը: Ելույթ ունենալով արարողությանը, Հայաստանում ԱՄՆ-ի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Պիտեր Թոմսոնն ասաց, որ իր համար մեծ պատիվ է հայ բժիշկին հանձնել մի պարգեւ, որին էլեր են արժանացել աշխարհում: Հայաստանը կարող է հպարտանալ նման մարդկանցով:

ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը շնորհակալություն հայտնեց նրանց, ովքեր ըստ արժանվույն են գնահատել հայ գիտնականի ավանդը հայրենական եւ համաշխարհային բժշկության մեջ:

Շուրջ 20 տարի, պրոֆեսոր Լեւոն Սկրտչյանը գլխավորում է Հայաստանի առողջապահության նախարարության ուռուցքաբանության գիտական կենտրոնը: Նրա բազմաթիվ հետազոտությունները նվիրված են ուռուցքային հիվանդությունների աճի կանխմանը, նոր հակաուռուցքային արդյունավետ դեղամիջոցների ստեղծմանը: Գիտնականի ղեկավարության ներքո, մասնավորապես, ստեղծվել է սաղմնային հակաուռուցքային պատվաստանյութ, որը, ինչպես ցույց տվեցին փորձարկները, ավելի քան 40 տոկոս դեպքում լերթ քաղցկեղով հիվանդանալու հավանականությունը 100 տոկոս է) լիովին կանխում է յորակ ուռուցքների առաջացումը: ԱՄՆ-ի Մասաչուսեթսի համալսարանում հաջողությամբ է ընթանում Հայաստանի ուռուցքաբանության կենտրոնում ստացված բնական հակաուռուցքային պատրաստուկի փորձարկումը, որը ճնշում է քաղցկեղային հիվանդությունների որոշ ձեւերի զարգացումը: Ի տարբերություն լայնորեն կիրառվող միջոցների, պատրաստուկը զերծ է օրգանիզմի վրա հարակից թունավոր ներգործությունից:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակչության 2 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Խմբ 562541, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱՅԿ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ / հեռ 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / հեռ 562863
A STYLE հանձնարարային ծառայություն / 581841
Արքե Մաղասի հանձնարարային տարածքի «Ազգ» թերթ
Յուրաքանչյուր «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱՇԽ

տեղական

ԼՈՌԻ

Վանաձորը դարձյալ պետք է դառնա առողջարանային քաղաք

Վանաձորը միշտ համարվել է առողջարանային քաղաք: Նաեւ շնորհիվ «Հայաստան» առողջարանի, որը հիմնադրվել է 1936-ին մեծահարուստ Թաիրովների ամառանոցի շենքում: Ժամանակին այն գործել է կլոր տարին, ունեցել 4 բնակելի մասնաշենք, 550 մահճակալով, այդ թվում 80-ական թվականներին շահագործման հանձնված բնակելի նոր մասնաշենքը բոլոր հարմարություններով, լավ կահավորված կինոդահլիճով, գրադարանով եւ այլն: Երկրաշարժից հետո առողջարանի բոլոր 550 բուժվողները տեղափոխվեցին տարբեր բնակավայրեր: Նրանց փոխարեն բնակեցվեցին շուրջ 700 աղետյալներ ու փախստականներ, որոնցից վերջին մի քանիսը առողջարանից հեռացել են այս տարի: Ինչպե՞ս է առողջարանը դիմավորում իր 50-ամյակը: Ի՞նչ հնարավորություններ ունի այժմ: Ի՞նչ հիմնահարցերի է բախվում: Մեր զրուցակիցն է՝ առողջարանի գլխավոր բժիշկ Սարգիս Ամիրյանը:

Հետզհետե առողջարանը վերադառնում է իր նախկին դեմքը: Արդեն վերականգնված են բուժական հոսքերի հնարավորությունները:

Ինչպես հայտնի է, դեռեւս 1978-79 թվականներից առողջարանի մոտ փորված հանքային ջրի հորատանցքից ստացված «Լոռին» Պյատիգորսկի հանքային «Նարզան» թիվ 19 ջրի նմանակն է:

Իսկ ավելի վաղ Վանաձորի երջանկայի Մարգահովիտ, Լերմոնտովո եւ Ֆիոլետովո գյուղերի մոտ հայտնաբերվել էին տորֆի հանքավայրեր, որոնք ֆիզիկաքիմիական հատկություններով եւ միկրոկենսաբանական կազմով նման են ԱՊՀ «Միրզոյանի» եւ «Լուժկի» տորֆերին:

Այժմ առողջարանում նորից գործում են հանքաբուժարանը, տորֆով ցեխաբուժարանը, ֆիզիոթերապեւտիկ մեթոդներ, ախտորոշիչ բաժանմունքները, աղեստամոքսային համակարգի եւ կանացի օրգանների Սեղոսկոպիայի, բիոքիմիական եւ կլինիկական լաբորատորիաները:

– Ժամանակին առողջարանում բուժվողների մոտ 85 տոկոսը ԱՊՀ երկրներից էին: Այժմ ինչպե՞ս է այդ հարաբերակցությունը եւ հիմնականում ի՞նչ հիվանդներ են բուժվում ձեզ մոտ:

– Այժմ առողջարանում բուժվողների թիվը հասնում է 80-ի, որից 45-ը ադրբեջանցի են, իսկ 35-ը մեր քաղաքի եւ հարեւան երջանկների բնակիչներ: ԱՊՀ երկրներից ընդամենը մի քանիսն են: Եկող տարի արդեն կարող ենք ադրբեջանցի ընդունել 100 մարդ: Ցանկացողներն, իհարկե, ավելի շատ են, նրանց համար ստեղծելով ժամանակակից դասակարգման համաղասասխան բուժման եւ հանգստի բոլոր պայմաններ:

Առողջարանում բուժվում են կենտրոնական եւ ծայրամասային նյարդային համակարգի խանգարումներ (վնասվածքային խանգարումներ, օստեոխոնդրոզ, հենաշարժողական համակարգի եւ այլ հիվանդություններ), ոչ բոքախցային տուբերկուլյոզներ, աղեստամոքսային հիվանդություններ, տղամարդկանց ամորությունը եւ կանանց շրջությունը հանգեցնող տարբեր հիվանդություններ:

Առողջարանում գործում է նաեւ ատամնաբուժարանը, որտեղ հանքային ջրերով եւ հանքանյութերով բուժում են լյորերի ցրտադոնդեր հիվանդությունը:

Ավելորդ չէ նշել, որ մեր առողջարանի ցեխաբուժարանը իր տեսակի մեջ միակն է հանրապետությունում եւ նշված հիվանդությունների մեծ մասը միայն այստեղ է լիարժեք բուժվում:

Ի դեպ, ուղեգրերի արժեքը մեզ մոտ համեմատաբար էժան է, եթե նկատի ունենանք օրական 4 անգամ տրվող բարձրորակ սնունդը, բուժման եւ լիարժեք հանգստի պայմանները:

– Որքան հայտնի է, առողջարանը գործում է ինֆնաֆինանսավորմամբ եւ, ի տարբերություն անցած ժամանակների, ձմռանը հիվանդներ չի ընդունում:

Ի՞նչ ծրագրեր ունեք հեռագայում ընդլայնելու բուժհիմնարկի հնարավորությունը:

– Մտադիր ենք ստեղծել ոչնաբարային հիվանդությունների եւ ֆնասախժճների կենտրոն, որի հնարը ԱՊՀ երկրներից կա միայն Ուկրաինայի Սակի քաղաքում:

Հայկական արցախյան պատերազմից հետո այդ կարգի հիվանդների թիվը Հայաստանում աճել է եւ այժմ կազմում է շուրջ 2000 մարդ, որից 720-ը ազատամարտիկներ են: Ընդհանրապես սայլակին գամված այդ հիվանդներին խիստ անհրաժեշտ է նաեւ առողջարանային բուժումը: Մասնագետների կողմից արված հաշվարկների համաձայն, կենտրոնի ստեղծման համար անհրաժեշտ է շուրջ 300 հազար դոլար:

Գոմարներ լինելու դեպքում առողջարանի տարածքում գտնվող կիսակառույց շենքի հիման վրա 5-6 ամսում հնարավոր է ստեղծել այդ կենտրոնը, որի գործունեությամբ հասնելու դեպքում նաեւ կստեղծվեն նոր աշխատատեղեր: Այժմյան 100-ի փոխարեն առողջարանը կունենա մոտ 300 աշխատող: Կենտրոնի գոյությունը թույլ կտա նաեւ, որպեսզի կլոր տարին գործի առողջարանը եւ կարող է նկատելի շնորհիվ ավելի կատարելագործվի:

Մոտավոր հաշվարկներով, կենտրոնը շահագործման հանձնելուց հետո տարվա ընթացքում առողջարանը ի վիճակի կլինի սկսել ոչ արհեստի մարումը:

Հովանավորությունը կարող է լինել նաեւ փայաշիրական սկզբունքով:

Արդեն դիմել ենք միջազգային տարբեր կազմակերպությունների եւ հասարակական գերատեսչությունների, այդ հարցում մեզ օգնություն ցուցաբերելու խնդրանքով:

Իսկ մինչ այդ, մենք միշտ էլ ոչատաս ենք վերը նշված հիվանդություններն ունեցողներին եւ որքանդես հանգստանալ ցանկացողներին սիրով ընդունելու մեր առողջարանում: Մանավանդ որ Վանաձորում ամառն ու վաղ աշունն երջանում զով ու բարենպաստ եղանակ է:

–Շնորհակալություն հարցազրույցի համար, հուսով ենք, որ անդայման կգտնվեն այդ գործին աստարողներ եւ Վանաձորը դարձյալ կդառնա լիարժեք առողջարանային քաղաք:

ՍՈՒՐԵՆ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

ԼՍԱՍԱԲԵՌՆՈՒԹՅՈՒՆ

Փոքրիկ դրախտավայր մայրահաղթի կենտրոնում

Մայրահաղթի կենտրոնում փոքրիկ կենդանաբանական այգու հիմնումը անաղարտի հայտնություն է: Վեց ամիս առաջ Օրակաճեւ գյուղում այդ հասկացությունը էինանյութի գոյությունը անցորդների մեջ միայն զզվանքի ու ատելության զգացում է առաջացնում: Ո՞ւմ կհամարձակվեր, թե ծառերը չեն կտրելու, կառուցածը տրճարան կամ խաղատուն չի լինելու: Վերջին յոթ տարում այդ բան չեն տեսել: Հենց այդ այգին, որ ռազմաճակատի ամենասիրված հանգստյան վայրերից մեկն էր (այդպես էլ կոչում էին սիրահարների այգի) որ օրի ամենադաժան ռազմաճակատ դարձավ: Փայտյա նստարանների գոյությունը միայն հարեւ հենակներն էին հիշեցնում, շատրվաններն դատարկ էին աղբակույտով, ծաղիկներ այլեւս չէին աճում, ամեն ձմռան հետ ծառերը նուազում էին: Շինարարական աշխատանքներ եկան լրացնելու այդ ամենը: Հաճոյալի լինելով, որ վերջին ծառերն էլ գնալու կտաղարվեն շինարարությունից հետո: Ճանապարհներ չէին գլանում, մեզմ ասած, մի քանի «դիտորդներ» ողջույն հեղինակներին:

«Սիրո ուսուցիչ» (այդպես են կոչում այգին ներկայումս) տնօրեն Համլետ Մարտիրոսյանը հայտնեց, թե չի հիշում իրեն դպիրատակողներին, որոնք չէին հավատում ծառերը երջանկելու իրենց խոստումին: Հիմա մոտենում ներողություն են խնդրում, միաժամանակ իրենց գոհունակությունը հայտնում «փոքրիկ եդեմի» համար: Այնուամենայնիվ, մարդիկ չէին սխալվել. Հ. Մարտիրոսյանի կառուցածը նույնքան ուժեղ էր, բայց ոչ սովորական, որովհետեւ ամեն հայրախոյի հանդիպում են մայրահաղթի փողոցներում: Պարզ ուժեղ լինելուց առաջ, այն սնանկելի գրառումը է, իսկական հանգստյան գոտի: Եվ այդ ամենը շնորհիվ այդ գրեթե 3 տեսակի թռչունների թռչակների ու փասիանների հարուստ տեսակներով. կարմրվներ, հավազգիներ, որոնց գեղեցկությունը առանձնակի շոքով է լրացնում թռչունների բազմազան սիրամարգը: Նման գեղեցկությունը նկարագրելը դյուրին գործ չէ, պարզապես բառերի տեսնել է պետք իրենց լճակում: Իսկ ոմն ձկնիկներին շրջ ջրափնյան լողալիս: Անդրադարձի լուսավորված այդպես առավոտությունը ավելի գեղեցիկ է դառնում մթության մեջ գտնվող հարեւան այգիների հետ համեմատելիս: Երբ դրան էլ ավելացնեմ գործող շատրվաններ, պարզ կդառնա, թե ինչ տպավորություն է մեկ անձի համար նման այգի պահպանելը:

Սակայն, տնօրենը յոթ տարի է արդեն այդպես նմանօրինակը պահպանում է Բյուրեղավան հաղթում, որ թռչունների 100-ից ավելի տեսակներ ունի: Դա թռչունների ամենամեծ կոլեկցիաներն է համարվում, նրա հավաքածուում եղած թռչունների մեծ մասը կարմիր գրքում են գրանցված, իսկ Երեւանի կենդանաբանական այգում դրանց մի քանի տեսակը կա ընդամենը: Հ. Մարտիրոսյանը հայտնեց, որ «Սիրո ուսուցիչ» ընդլայնելու եւ ավելի գեղեցկացնելու հեռանկարներ ունի: Մասնավորապես, կրանկնար Բյուրեղավանում ունեցած թռչունների մեծ մասը Երեւան տեղափոխել, որ հնարավորություն ավելի մեծ է: Արտասահմանից նոր ծաղիկներ ու գազոններ է ներմուծելու: Սրճարանում մատուցվող ուտելիքների ու խմիչքների տեսակներին անհրաժեշտ է հարստացնել: Եվ քանի որ այդին Մայր բանի ու ժոլենտիսի հարեւանությամբ է գտնվում, որեւեն ուսանողներին նախաճաշելու հնարավորության դիմաց է ընձեռել: Մատուցվող տեսակներին կճշտվի մինչեւ ուսումնական տարին սկզբը:

Տնօրենի ասելով, առաջիկա մի քանի տարիներին շանս չի ակնկալում արհարանից: Եկամուտները հազիվ բավարարեն թռչունների դպահպանման ու այդու խնամքին, որն հեղինակը լինելու համար շատ հարմար է զգում: Ուրախանալով, որ իրեն հաջողվել է այդին մայրահաղթի ամենամարդաշատ վայրերից մեկը դարձնել, միաժամանակ նշեց, որ դա իր հերթին նոր բարդություններ է ծնել: Այցելուները որքան էլ հիացած են վարդի դրախտավայրով, այնուամենայնիվ, վերջին տարիներն իրենց ավերիչ ներգործությունը թողել են նրանց հոգեբանության վրա: Դժվար է հասկանալը, որ այդու բացման օրը, միայն ճանապարհ սովիր հարակահաղթի սիրտ ճաքեց նրա տան գամոցից: Կամ ջրավազանը ձկների համար է եւ տակը չի կարող լողանալ այնտեղ: Թռչունների դպահպանող գանկարաշ գիտությունն է ծնում, սակայն նեղլիկ ճաղաբարերի արանքից հաջողվելու ողկոկ սիրամարգի փնտրտուքներ:

Տնօրենն ասում են հուսադրել, որ նրանց այդ շտաբ կրնեղանում գեղեցկությանը եւ իմը չի ավասալ անելծած հրաշալիքի համար:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Վանաձորի «Հայաստան» առողջարանի թիվ 1 մասնաշենքը

ՍԱՄՈՒԼ

Ի՞նչ ենք նախընտրում կարդալ

Որքան էլ հոգնած ու բարկացած մի պահ դժգոհենք մամուլից, չհավատանք լրագրային նորություններին, զայրացած մի կողմ նետենք օրվա թերթերը, միեւնույն է, կարդում ենք թերթ, ավելին՝ կարդալուց հետո վիճում ենք, վրդովվում, հրճվում, շատ հաճախ էլ հնարկում որեւէ հոդված:

Կարելի է ասել, մեր կամքից անկախ, ենթարկվում ենք չորրորդ իշխանությանը՝ մամուլին, որի դեմ եւ նշանակության մասին դեռեւս 1787 թ. այսպես է գրել ամերիկյան ժողովրդավարության ղեկավարներից մեկը՝ Թոմաս Ջեֆերսոնը. «Եթե ինձ վիճակվեր որոշել՝ ի՞նչն է ավելի լավ, ունենալ կառավարություն առանց թերթերի, թե՞ թերթեր առանց կառավարության, ես առանց տատանվելու կընտրեի երկրորդը»:

Ես, իհարկե, չեմ ուզում ընդդիմանալ այն տեսակետը հայտնողներին, որ մեր ոլորտում են, որ Հայաստանում չորրորդ իշխանությունը չի կայացել եւ երկար ճանապարհ ունի անցնելու: Պարզապես այս փոստն ամենեին էլ չի նվազեցնում լայն հասարակայնության հետաքրքրությունը մամուլի նկատմամբ: Ժուռնալիստական մի հարցման միջոցով հաջողվեց պարզել, որ ընթերցողների մեծամասնությունը նախընտրում է օրաթերթերը, որոնք մեր կյանքի առավել անմիջական արձագանքողներն են: Իսկ մամուլի տարածման գործակալության փոխտնօրեն Ա. Սկրտչյանի հաղորդած տվյալներն ավելի խոսուն էին: Մայիս ամսվա տվյալներով, կախված տոմսակնիկից, հանրապետական մի քանի թերթեր չեն սպառվում հետեւյալ տոկոսային հարաբերությամբ՝ «Առավոտ»-15 տոկոս, «Ազգ»- 15 տոկոս, «02 Ռազիկանական լրատու»-4 տոկոս, «Հայաստանի Հանրապետություն»-8 տոկոս, «Գոլոս Արմենիի»-17 տոկոս, «Երեկոյան Երեւան»-24 տոկոս, «Վրեմյա»-19 տոկոս, «Հայաստան»-29 տոկոս, «Դայլ»-30 տոկոս, «Ռուսսկ»-24 տոկոս, «Ոգնի»-14 տոկոս, «Կոմսոմոլսկայա պրավդա»-17 տոկոս, «Զրուցսկիյ»-28 տոկոս, «Ռեսպուբլիկա Արմենիա»-28 տոկոս, «Ավանգարդ»-49 տոկոս, «Մոլոդակ»-36 տոկոս, «Կանչ»-67 տոկոս, «Գոլոս»-44 տոկոս, «Ֆինանսներ եւ բանկեր»-80 տոկոս: Մամուլի տարածման գործակալությունում որոշ թերթերի կուսակցներ հասնում էին առաստաղին: Ուղղակի զավալի է, որ բոլորի ձեռքբերման այս սուղ պայմաններում դրանք սոսկ որոշես բոլորն են ծառայելու:

Շատ հիշ օրինակներ են սպառվում «Հայաստանի աշխատավորուհի» եւ «Գարուն» ամսագրերից: Վերջինիս յուրաքանչյուր ավելի հասախ պատճառաբանվում է ամսագրի բանկ արժողությամբ՝ 400 դրամ:

Մանկական թերեւս միակ ամսագիրը՝ «Ծիծեռնակը», մանուկ ընթերցողին հազիվ թե գրավի իր անշուք, խամրած, սեւ-սպիտակ գույների հարադրությամբ ու գեղարվեստական պարզունակ ձեւավորմամբ:

Լրագրավաճառների հավաստիացմամբ, թերթերը դժվարությամբ են վաճառվում կամ ընդհանրապես չեն վաճառվում շաբաթ-կիրակի օրերին:

Ինչ խոսք, մամուլի բազմազանությունը ընտրության եւ տպագրության հնարավորություն է տալիս ընթերցողներին, բայց մյուս կողմից, ինչպես ժուռնալիստ-տնտեսագետներն են ասում, կյանքի առաջընթացը կիսաբեռնի աղաղանդվածայնացման եւ շատ թերթեր կկորցնեն իրենց ընթերցողներին: Եւ որոշակի բոլոր թերթերն էլ ունենան ընթերցողների իրենց բանակը, ցանկալի է, որ նրանցից յուրաքանչյուրը զբաղվի որեւէ պարզ ասենք մշակույթի, սպորտի, հաղորդակցության լուսաբանմամբ:

Ի դեմ, ռուսական «Իզվեստիա» եւ «Արգումենտի ի ֆակտի» թերթերը վաճառվում են ամբողջությամբ հարյուր տոկոսով:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՀՈՎՀԱՆՅԱՆ

Խմբագրության կողմից հուսանք, որ «Ազգի» ողբասկանի հետ կստացվի ընթերցողի մոտ մայիս ամսին ստեղծված տիրոջ հետ, որովհետեւ ամենի արդեն, չվաճառված օրինակների վերադարձ հասարակ չի արձանագրվել: Բացի շաբաթ օրերից, երբ թերթի միջին հաշվով 100-150 օրինակ է վերադարձվում, մյուս օրերին «Ազգը» սպառվում է լրիվ: Եվ այդ էր զարմանալի, որ հունիսի կեսից սկսած «Ազգը» 1500 օրինակով ավելացրեց իր տպաքանակը:

ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագիծը դեռևս մշակվում է

Իսկ լրագրողները անհասկանալի անտարբերություն են ցուցաբերում

Հնչողեա դարգելի. ՀՀ տեղա կատվության եւ արդարադատության նախարարության աշխատանքային խմբերը դեռևս «տքնում» են «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի նախագծի վրա: Տեղեկական մշակումից հետո այն կներկայացվի Ազգային ժողովի համապատասխան հանձնաժողովներին եւ ընթացակարգի դրահանջվող փուլերն անցնելով վերջ ի վերջո կդառնա օրենք:

Սակայն ճանի դեռ չի դարձել, մենք, լրագրողներս, իբրեւ ամենահազրգռված կողմ, հնարավորություն ունենք անելու մեր դիտողություններ, առաջարկություններ, բարադրելու մեր տեսակետները յուրահատկյուր հոդվածի, դրույթի, մասի առթիվ: Այդ մասին ասացին ՀՀ տեղեկատվության նախարարության աշխատանքային խմբում, ընդամենը չքաղցնելով խենց զարմանք», այնասյ դրույթներից զատ, սահմանում է «Զանգվածային լրատվության միջոցների ազատությունը կարող է սահմանափակվել սույն օրենքով եւ Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներով նախատեսված դեպքերում...»:

Հիշյալ «դեպքերին» դեռ կանդրադառնամ, այժմ ուզում եմ վիճարկել սոսկ «ՀՀ այլ օրենքներով» ձեւակերպումը: Այդ ի՞նչ «այլ օրենքների» մասին է խոսքը, ի՞նչ անորոշություն է սա: Օրենքը, իմ դատկերացմամբ, չպետք է դարանակի բերասացություններ եւ անորոշություններ: Ես լրագրող եմ, եւ ինձ համար դարասդիր եմ համարում միմիայն ՀՀ Սահմանադրությունը եւ կոնկրետ այս «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքը: Ուսի դարասդիր չեմ իմանալ, հիշել, ձեռիս տակ դահել այդ անհասցե ու անդեմ «այլ օրենքները»: Այդպիսի հնարավորության դարանքը, հիմք է հանդիսանում բոլոր անցանկալիների դեմ դայքարի, այդպիսիների դեմ հալածանքներ կիրառելու համար, այս դրույթից էին իրենց արդասանները առնում ՌԻՏԱՀ-ի դեմ ուղղված 58-դ եւ ազգային հանրապետությունների համանման հոդվածները, որոնց ամբողջությունը այն դամանակյան սուրն էր, որ անվերջ կախված էր յուրաքանչյուր խորհրդային մարդու գլխին եւ ցանկացած դահի կարող էր դատահասել նրան, հանգի ամեն մի անհնազանդություն չափազանց հեշտությամբ կարելի էր մեկնաբանել իբրեւ «հասարակական կարգի» դեմ ուղղված ընդդատություն:

Իսկ ո՞վ ասաց, թե որեւէ «հասարակական կարգ» «իդեալական» է եւ ենթակա չէ փոփոխության: Ժողովրդավարական երկրում, կարծում եմ, խոսք կարող է լինել միայն այդ փոփոխության եղանակների՝ սահմանադրական եւ հակասահմանադրական ճանադարհների ու միջոցների մասին: Դրանցից առաջինը միանգամայն ընդունելի է, երկրորդ անվերադահրեն մերժելի: Ո՞վ ասաց, թե հաղամացին իրավունք չունի հանդես գալ «հասարակական կարգի» դեմ, իրավունք չունի մասնակցել նրա առաջնորդ եւ ազդարկել իր դատկերացմամբ ավելի արդարացի, ավելի ընդունելի «հասարակական կարգի» ստեղծում: Այդ դեդքում ո՞ւր մնաց «խոսքի ու մտքի» ազատության կարգախոսը:

Ավելի կոնկրետացնեմ: Այսօր Հայաստանում գործում են օրենքով թույլատրված բազմաթիվ կուսակցություններ: այդ թվում նաեւ կոմունիստական եւ սոցիալիստական բնույթի: Հավանական է, որ նրանց գաղափարախոսությունը Հայաստանում կոմունիստական կամ սոցիալիստական «հասարակական կարգ» հաստատելն է, դրա օգտին խոսքերը եւ ուսմունքները բոլորովին այլ գործունեություն ծավալելը: Դեռ դա չդա, այդ կուսակցություններ կան եւ, կրկնում եմ, այսօր մեր երկրում ստեղծված «հասարակական կարգը» անընդունելի են համարում: Այդ դեդքում առաջանում է հակասություն խնդրո առարկա օրենքի կողմից հաստատված սահմանադրության եւ տվյալ կուսակցությունների ազատ գործունեության միջեւ: Եթե օրենսդիրն իրավունք ունի ստեղծել իրավական կարգավորումներ, որոնք դրանց գործունեությունը դարանտեսելու դեդքում կարող է հանգեցնել դրանց գործունեության դադարեցմանը, ապա ինչու՞ է դրանց տալիս հենց այդ հասարակական կարգի դեմ գործող կուսակցությունների գոյությունը: Սա դրեթե հասարակական անհեթեթություն:

Առայժմ այսքանը: Մյուս դիտողություններն հաջորդիվ:

ԱՆԴՐԻ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ.

(*) *Խմբագրության կողմից.* Լրագրողների եւ խմբագիրների մի խումբ, սեփական նախաձեռնությամբ, այս օրերին աշխատում է «Զանգվածային լրատվության մասին» օրենքի այլընտրանքային նախագծի ստեղծման վրա:

Արարատյան դաշտ. Ինչպե՞ս լուծել ոռոգման ջրի խնդիրը

Արարատյան հարթավայրը սողային տիպի գեոֆիմիական տարածք է, ուր բեռնաթափվում են բարձր լեռներից ներծծված ջրային հոսքերը: Ունենալով մակերեսային եւ խորքային ջրերի հսկայական դաշարներ, այնուամենայնիվ ոռոգման ջրի զգալի մասը ստացվում է Սեւանա լճից բաց թողնված ջրի հաշվին: Դա կաղված է այն հանգամանքի հետ, որ մակերեսային ջրերը, ի հաշիվ սողայի բարձր դարունակության ունեն, հիմնային ռեակցիա եւ նրանցով կատարված ոռոգումը անխուսափելիորեն բերում է հողերի ալկալիացման ու բերրիության անկման: Սինչդեռ 60-100 մ խորության սահմաններում գտնվող խորքային ջրերը հիմնականում դիտանի են ոռոգման համար, սակայն այդդիսի ջրերի 1 խորանարդ մ արժեքը, որը կարտադրվի դոմդերի միջոցով, ներկայումս կարող է կազմել 7-10 դրամ:

Չնայած այդ հանգամանքին, ծրագրված է Սեւանա լճից բաց թողնվող ջրի սահմանափակումից հետ ոռոգման ջրի դակասը լուծել ի հաշիվ խորքային ջրերի: Հարց է ծագում, մի՞թե դա լավագույն տարբերակն է: Կարծում եմ, որ ոչ: Փորձենք դա հիմնավորել:

Արարատյան հարթավայրում գոյություն ունեցող խորքային հորերի շահագործման համար նախ եւ առաջ անհրաժեշտ են զգալի կադիտալ ներդրումներ կատարել շարից դուրս եկած դոմդերի եւ ենթակայանների վերականգնման համար: Սակայն ոչ մի երաշխիք չկա, որ այդ դոմդերը նորից շարից դուրս չեն գա, քանի որ հանրադետությունում 50 հց հաճախականություն երբեք չի ադահովվում: Այսդիսով, հաշվի առնելով շահագործման ծախսերը, ոռոգման ջրի գինը կբարձրանա եւ կկազմի 15-20 դրամ 1 խորանարդ մ համար: Բնականաբար ջուր բաշխող կազմակերդությունը այդ ծախսերը փոխհատուցելու համար կբարձրացնի ոռոգման ջրի գները, եւ քանի որ նա հանրադետությունում մոնոդոլ կազմակերդություն է, կառաջնորդվի «կվճարես, ջուր կստանաս» կոգբունով: Դա լուրջ դժգոհությունների տեղիք կտա, քանի որ, որքան հայտնի է, հող օգտագործողների բնդամենը 50-60 տոկոսն է որ կարողացել է մուծել նախորդ տարվա ջրի վարձը:

Իսկ եթե անբարենդաստ կլիմայական դայմաններ ստեղծվեն, գրատահարություն, կարկտահարություն... Բոլոր դիդ թե շատ տնտեսադես զարգացած երկրներում գյուղատնտեսությունը զարգանում է դետական հովանավորությամբ, իսկ ո՞վ դետք է դաշտդանի ադահատության շեմին հայտնված հայ հողագործի շահերը, եթե ոչ դետությունը:

Մենք խորադես համոզված ենք, որ կան ուրիշ լուծումներ, որոնք շատ ավելի արդյունավետ են: Փորձենք անդրադառնալ նրանցից մի քանիսին:

Դրանցից մեկի էությունն այն է, որ օգտագործվում են նախնական մշակման ենթարկված բոլոր կարգի մակերեսային ջրերը, որոնք դոմդերով կմղվեն բարձր տեղամասեր, իսկ այնուհետեւ, օգտագործելով տեղանքի բնական թեքությունները բաշխել հող օգտագործողներին: Ջրի որակի բարելավումը հնարավոր է իրագործել հետեւյալ կերդ: Խոշոր դոմդակայանները տեղակայել հատուկ կայաններ, որը հնարավորություն կտա օդի ազոտից էլեկտրական աղեղի միջոցով ազոտի դիօքսիդ ստանալ եւ վերջինով հագեցնել խողովակաշարով հոսող ջուրը: Քիմիական ռեակցիաների շնորհիվ ջրում կունենանք ոչ թե բույսերի համար վնասակար սոդայի դարունակություն, այլ ազոտի նիտրատներ, որոնցով հնարավոր է միաժամանակ լուծել նաեւ Արարատյան հարթավայրում հողերի ազոտական դարարտանյութերով ադահովվածության խնդիրը: Թույլ թթվային ռեակցիա ունեցող այդ կարգի ջրերը տարիների ընթացքում միանգամայն բարենդաստ ազդեցություն կունենան հարթավայրերի հիմնային ռեակցիա ունեցող հողերի վրա, բարելավելով նրանց ֆիզիկական եւ քիմիական հատկությունները, բարձրացնելով նրանց բերրիությունը: Ոռոգման ջրի գինը 1 դրամով ավելացնելու դեդքում կարելի է փոխհատուցել էլեկտրաէներգիայի ծախսերը, իսկ հող օգտագործողները վճարված հավելավճարը կվերադարձնեն բերքի զգալի աճով:

Երկրորդ տարբերակը հող օգտագործողներին մինչեւ 1 կվ հզորությամբ արեգակնային մարտկոցներով աշխատող դոմդերի վաճառքն է, որոնք կարող են ոռոգել իրենց հողատարածքները՝ օգտագործելով ցանկացած կարգի մակերեսային ջուր: Արեգակնային մարտկոցներով աշխատող դոմդեր արտադրվում են տարբեր երկրներում: Նմանատիդ դոմդեր տարիներ առաջ ցուցադրվել է իտալացիների կողմից Հայդյուղմեքենա ԳՀ ինստիտուտում կազմակերդված միջազգային ցուցահանդեսում: Ինչ վերաբերում է ջրի որակին, ապա այն կարելի է բարելավել արեգակնային մարտկոցից սնվող հատուկ սարքի օգնությամբ, որը թույլ կտա չեզոքացնել սոդայի դարունակությունը ջրում:

Բնական էներգիայի օգտագործման մեկ այլ տարբերակ կարելի է համարել Արարատյան հարթավայրում գործող բազմաթիվ ջրհավաք կոլեկտորների հոսքի էներգիայի օգտագործումը, ինչդես ոռոգման ջուր մղելու, այնդես էլ այդ էներգիան էլեկտրական էներգիայի վերածելու եւ ջրի որակական հատկությունները բարելավելու համար: Ջրի էներգիայի օգտագործման միջոցով ոռոգման ջուր մղելու լավագույն միջոցը այսդես կոչված տուրբոդոմդերի օգտագործումն է: Այդդիսի դոմդերը հնարավորություն են տալիս օգտագործել ջրի էներգիայի մինչեւ 90-96 տոկոսը: Նման տուրբոդոմդերի արտադրության ուղղությամբ զգալի աշխատանքներ են տարվում ջրային դրոբլեմների եւ հիդրոտեխնիկայի ԳՀ ինստիտուտում: Միաժամանակ նման տուրբինների օգտագործումը գիներատորների հետ թույլ կտա ջրանցքների բավականաչափ լայն տեղամասերում ադահովել ոռոգման ջրի բարձր որակ:

Թե՛ արեգակնային էներգիայով աշխատող, եւ՛ թե ջրի բնական էներգիայով աշխատող դոմդերը ջրի որակը բարելավող էլեկտրական ադարատի հետ կարող են բավականաչափ բանկ արժենալ եւ հասանելի չլինել բոլոր հողօգտագործողներին, սակայն եթե հաշվի առնենք, որ վերջին դդյուսեւ ջրի վարձ չի մուծելու, ապա լիովին կարող են արդարացվել նման կադիտալ ներդրումները:

Այսդիսով կստեղծվի մրցակցություն ջուր բաշխող կազմակերդության եւ նման դոմդեր արտադրող կամ արտասահմանից ստացված դոմդերի վաճառքով զբաղվող ֆիրմայի միջեւ: Դա թույլ չի տա ջրի գների անսահմանափակ աճ եւ կստիդի ջուր բաշխող համադատասխան կազմակերդությանը ադահովել սեփական շահույթները ավելի արդյունավետ ոռոգման համակարգեր օգտագործելու միջոցով, այլ ոչ թե ոռոգման ջրերի գների բարձրացման ճանադարհով: Այսդես թե այնդես կշահի հայ հողագործը, որի ուսերին առանց այդ էլ մեծ բեռ է դրված:

Ոռոգման ջրերի դրոբլեմի լուծման մեկ այլ միջոց կարելի է համարել նաեւ այն, որ գեղեցդերը մինչեւ Արարատյան հարթավայր մտնելը [illegible] ֆիլտրությամբ աղեր են դուրս [illegible] եւ հիմնականում դիտանի են ոռոգման համար: Ուսի Արարատյան հարթավայրի մերձակայքի որոշ հատվածներում կարելի է ստեղծել ջրհավաք կառուցվածքներ եւ այնուհետեւ ջուրը դոմդերով մղել արդեն գոյություն ունեցող ջրանցքներն ու խմելու ճանադարհով հասցնել հողագործողներին: Այս դեդքում առավելությունն այն է, որ 50-80 մ խորության փոխարեն ջուրը կմղվի 5-10 մ խորությունից, որը թույլ կտա 8-10 անգամ կրճատել էլեկտրաէներգիայի ծախսը եւ հեշտությամբ ստանալ նաեւ ավելի էժան ջուր:

Նշված տարբերակները միայն մի մասն են այն բազմաթիվ միջոցների, որոնք բերում են ավելի արդյունավետ ջրօգտագործման: Մենք հույս ունենք, որ Արարատյան հարթավայրում ոռոգման համակարգերի նախագծերը կազմելիս հանդատասխան կազմակերդությունները ինչ-որ տեղ [illegible] վի կլանեն հոդվածում արծարծված որոշ խնդիրներ:

ԱՄԻՏԱԼ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ
Վենդրոտեսական
գիտությունների դոկտոր

ԱՇԽ

Միջազգային

ԼՐՏԱՍԱԿԱՆ

BBC-ի միջազգային խմբագրությունը կիսանկա՞ղ

Այնոցիսի ավանդատան երկրի եռամար, ինչպիսին է Մեծ Բրիտանիան, վերջին տասը տարիներ բավական ցավագին են եղել: Հասատարությունների մի բանի վարկը լրջորեն սասանվել է: Տարբեր խայտառակ դատմությունների եւ ամուսնալուծությունների հետեւանքով տուժել է նաեւ բազմաբնակական ընտանիքի հեղինակությունը: Համայնքների դպրատը վարկաբեկվել է նիստերից բացակայող անդամների հաճախումի թվերի դատճառով: Նույնիսկ ոստիկանությունը եւ արդարադատությունը զերծ չեն մնում իրենց հասցեագրված քննադատությունից:

Մնում է Բի Բի Սին (BBC):

Դրա ռադիոհաղորդումների եւ մասամբ էլ հեռուստահաղորդումների ծրագրերը իրենց հավատչության ու

բազմազանության շնորհիվ շարունակում են մեծ հեղինակություն վայելել աշխարհի տարբեր երկրներում:

Սակայն BBC-ի գլխավոր տնօրեն Ջոն Բիրթ օրերս հայտարարեց, որ ընկերության միջազգային ծառայությունում շուտով տեղի են ունենալու «լայն բարեփոխումներ»: Դրանց հետեւանքով հարցականի տակ կհայտնվի BBC-ի եթերի բնույթը: մասնավորապես միջազգային հաղորդումների խմբագրությունը կարող է կորցնել իր ղարտեղակությունը եւ կազմակերպական անկախությունը:

Անգլիայի խոշորագույն ռադիոընկերության ճակատագիրը հոգում է շատերին եւ մասնավորապես ֆրանսիացիներին, այս առնչությամբ գրում է «Էքսպրես» հանդեսը: Դա կապված է դատմական որոշակի իրադարձությունների վերհուշի հետ: Երբոր աշխարհամարտի տարիներին BBC-ի ալիքներով էր, որ գեներալ Շարլ դը Գոլը նացիստ զավթիչների դեմ դայքարի եթերում կոչ արեց:

BBC-ի միջազգային հաղորդումները 42 լեզվով մոտավորապես բազմապիսի երկրներում մշտապես ունկնդրող 140 միլիոն ռադիոլսողներ ունի: Ի դեմ. ունկնդիրների թվով BBC-ն կրկնակի զիջում է իր մեծամասնագույն մրցակից «Ազատ Եվրոպա»-ին: Սառնարանի եւ մթոն «բեմ» կենտրոնների բնակիչների համար BBC-ին մնում է տեղեկատվության նոյն վստահելի եւ անկողմնակալ աղբյուրը եղել եւ երկրող աշխարհամարտի տարիներին: Միջազգային հաղորդումներ հեռարձակող ռադիոընկերությունների մեջ BBC-ն նաեւ ամենադարդն է ու լսախնդրանքը:

Անգլիական ռադիոընկերության միջազգային հաղորդումների խմբագրության անկախությունը մինչեւ օրս ապահովված է եղել այն բանի շնորհիվ, որ միջազգային ծառայությունը մասամբ ֆինանսավորվել է երկրի արտգործնախարարության, այսինքն կառավարության կողմից: BBC-ի առաջիկա կազմակերպական փոփոխությունների արդյունքում Ռադիոյի կառավարությունն ար դեն իսկ լրջորեն մտահոգություն են հայտնել միջազգային հանձնաժողովների հանձնակատարներ Դոնալդ Դոնալդսոնը եւ Միխայել Գորբաչովը:

Պ. Ջ.

Պարզվում է, որ Տաշքենդը ընդհանրապես չունի իր խորհրդանիշը: Սամարղանդի դարագան բոլորովին այլ է: Նա ունի իր Ռեգիստանը, իսկ մեդդանների ամեն մինարեթի՝ հարեւանությամբ, ասդղազարդ երկնում կարելի է տեսնել մեկական մահիկ: Լուսին Տաշքենդում չես գտնի: «Բարեկամության եւ արեւի» երբեմնի մայրաղաքի մասին հեքիաթը, իրոք միթե է, խորհրդային քարոզչության արդյունք միրաժ: Նույն մեքենայի թեթեւ շարժիչի հզորությամբ Տաշքենդի

ԳՈՐԾՈՒՂՈՒՄ

Տաշքենդը խորհրդույզով

շուրջ հյուսվել են եւ ուրիշ առասդելներ, ինչդիսին է, օրինակ, «Տաշքենդի շոգը»: Աշգաբադի արեւն անհամեմատ ավելի կիզիչ է, իսկ երեւանը ավելի հարավային դիրք ունի:

Տաշքենդը օազիս է, վերջինիս հատուկ բոլոր գլխավոր հատկություններով: Գոյատեւում է ներկայով: Ոչ անցյալ, ոչ ապագա: Ճիշտ է, օազիսը ավելի մեծ է գրեթե օրինակներից, սակայն չունի ավանդական արտաքինի: Փոխարենը երկու-երեք տեսակի ծառ (գերազանցապես գաճաճ բքենի եւ կաղնի), եւ այն էլ ոչ թե կիսացամաք վայրերում, այլ Շարաֆ Ռաշիդովի եւ Դինմուհամադ Կունաեւի անունները կրող կենտրոնական փողոցներում: Ընդ որում, նույն Ռաշիդովի բրոնզե կիսանդրին, նախագահական դալատի ծիշտ դիմացի դտուրակում, ոչ մի դեղերում ստվերներ չէ: Նա կա, ապրում է, քանզի բացակայում է Անցյալը: Ժամանակը կարծես կանգ առած է, եւ արեւմտյան շարժիչոցների հագեցվածությունը ի զորու չէ հոդարկել անփոփոխ մնացած մենալիտետ կոչվածը:

Արեւելքն իր ծեւի մեջ Տաշքենդում բացակայում է: Այն զգալու համար անհրաժեշտ է ուղեւորվել հյուսիս կամ հարավ: Այնտեղ միայն հնարավոր է նշմարել համատարասխան աստիճանակարգ անատոմ, ուղղ. լարոտիս, մզկիթ, տուկա, մահիկ, տարազ եւ այլն: Սինչդեռ Տաշքենդում անկա է հարցի բովանդակությունը: Նախ հաղաքաքիական կյանքի գործակիցը համարժեք է ամենակատարյալ էլիտակերդ զոդի: «Մեծ» հասկացությունն այնտեղ ոչ այնքան տարածային է, որքան դիրքային, եւ հետեւաբար «հարգանքը մեծի նկատմամբ» արտահայտվում է յուրովի: Սայրաքաղային բնակչությունը աշխարհից դժգոհ չէ, եւ ընդհանրապես կասկածելի է թվում, թե այնտեղ գործնական մակարդակներում գոյություն չի կարելի անվանել, քանի որ հենակետերն են տարբեր: Այն, ինչ մենք կոչում ենք բնատիրություն, այնտեղ ժողովրդավարություն է, եւ այն, ինչ մենք կոչում ենք ժողովրդավարություն, արեւմտյան չափանիշներով բնատիրություն է:

Ի՞նչ գույնի է Տաշքենդը... հավանաբար կանաչ: Ընդ որում ոչ թե երկրաբանական, այլ բուսական: Տաշքենդի ղղիկնը մալախիտ չի դառնում բրվածին չկա: Ֆլորֆիլի հատիկներն են ներկում հաղաքը:

Գոյություն ունի յուրաքանչյուր Տաշքենդ: Առաջինը եւ ըստ երեւույթին վերջինը ներկայացրածս բասն է:

Երկրորդը դեղի անաղաս տանող տրամվայների երկաթգիծն է: Անվանումից զատ, հաղաքային բնակավայրի ոչ մի նշույլ: Տրամվայը փորձում է ներկայանալ ուղղի կարգավիճակով: Երրորդը մոռացել եմ: Ընդհանրապես Տաշքենդի օդը նոյասավոր է շատ բան շատ շուտ մոռանալու համար:

Տաշքենդը Ուզբեկստանի անձնագիրը չէ: Գուցե ծննդյան վկայականը, բայց ոչ ավելի: Քաղաքից դուրս աշխարհն այլ է: Երկիրը կլոր ու դեղին, ուրիշ նոյասակներ, ուրիշ մարդիկ, ուրիշ սնունդ:

Սայրաքաղաքում լավ են սնում: Թույլ ապահովված խավը սնվում է այնդես, ինչդես մենք 10-20 տարի առաջ: Նվազագույն բուսակը շուրջ 40 ԱՄՆ դոլար է: Խանութները բաց չեն, սակայն օգտվում են շատերը: Քաղաքային տրանսդորտը աշխատում է լավ: Սակարդային կյանք, կարծես, չկա: Մի խոսքով եթե ապրում ես սնվելու համար, Տաշքենդը վատ տեղ չէ: Եթե սնվում ես ապրելու նոյասակով, իմ կարծիքով, դժվար կլինի: Թեեւ ամեն ինչ այսքան դարզունակ չէ, առավել եւս մեր դայմանների անդունդից:

ԱՐԻՍ ԴԱՎԹՅԱՆ

Տաշքենդ-Երեւան

ԹՈՒՐՔԻԱ

Մարդու իրավունքներ ոտնահարվում են մշտապես

8 ՕԳՈՍՏՈՍ. BBC-ՄԱԿ-ի մարդու իրավունքների հարցերով ենթահանձնաժողովը, որի կենտրոնական գրասենյակը գտնվում է Ժնեւում, ունկնդրեց ոչ կառավարական կազմակերպությունների զեկուցումները Թուրքիայում տեղի ունեցող մարդու իրավունքների խախտումների մասին: Խնդրես հայտնեց «Իրավաբանների միջազգային հանձնաժողովը», մարդու իրավունքների խախտումներ Թուրքիայում տեղի են ունենում մշտապես, հատկապես քուրդ անգամների դեմ տարվող կառավարական գործունեության շրջանակներում: «Մարդու իրավունքների միջազգային Ֆեդերացիայի» բարական բաժանմունքը մատնանշեց, որ անցյալ տարի հազարից ավելի հաղորդագրություն է ստացվել թուրական բանտերում բանտարկյալների հանդեպ կիրառվող կտանջումների մասին: «Թմիրկները մարդու իրավունքների դաշտդանման համար» ամերիկյան իրավադաշտդան կազմակերդությունը դեռ նախորդ երեքշաբթի օրը հայտարարեց, որ բարական բժիշկները մշտապես տեսնում են, որ դեղերի նրանք բանտերում կիրառվող կտանջումների փաստերը: Ավելի վաղ, բարական իշխանությունները մշտապես հերքել են այն փաստը, թե կտանջումներ իրենց թույլատրությամբ են կիրառվում: Անկարան այս վերջին բացահայտումներին դեռ ոչ մի կերդ չի արձագանքել:

150 միլիարդ դոլար բանակի արդիականացմանը առաջիկա տարիներին

«Լարշաղեն Նեջմեթդին Էրբաքանը եւ վոխվարչաղետ Թանսու Չիլլերն այցելեցին ազգային դաշտդանության նախարարություն, որ դաշտդանական արդյունաբերության վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ տվեց նախարար Թուրհան Թայանը: Սիա մի հատված նրա խոսքից. «Լարշավյան ոլսի եւ ԽՄՀՄ փլուզումից հետո Թուրքիայի եւ բնդհանուր առմամբ աշխարհում անվտանգության, կայունության հաստատման ու խաղաղության ապահովման վերաբերյալ Թուրքիայի փայփայած հույսերը կարճատեւ կյանք ունեցան: Ռազմական վտանգի մեծացման դրսեւորվելի հաղորդագրություն է ստացվել թուրական բանտերում բանտարկյալների հանդեպ կիրառվող կտանջումների մասին: «Թմիրկները մարդու իրավունքների դաշտդանման համար» ամերիկյան իրավադաշտդան կազմակերդությունը դեռ նախորդ երեքշաբթի օրը հայտարարեց, որ բարական բժիշկները մշտապես տեսնում են, որ դեղերի նրանք բանտերում կիրառվող կտանջումների փաստերը: Ավելի վաղ, բարական իշխանությունները մշտապես հերքել են այն փաստը, թե կտանջումներ իրենց թույլատրությամբ են կիրառվում: Անկարան այս վերջին բացահայտումներին դեռ ոչ մի կերդ չի արձագանքել:

«Թուրքիայի տնտեսական առաջատար փորձը օգտակար Չինաստանի համար»

Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի (ԹԱՄԺ) նախագահ Մուստաֆա Քալեմլիի գլխավորած բուրք խորհրդարանականների դատվիրակության այցը Չինաստանում շարունակվում է:

Պատվիրակությունն այցելեց Չինաստանի ազգային խորհուրդ: Հանդիպումների ընթացքում նա ներկայացնելու չին-բարական խորհրդարանական կապերի զարգացման, սեդտեմբեր ամսին Պեկինում կայանալիք աշխարհի երկրների խորհրդարանների ներկայացուցիչների 96-րդ հանդիպման աշխատանքների, Հարիրաբ-2-ի արդյունքների եւ 2 երկրների միջեւ առեւտրատնտեսական հարաբերության զարգացման առնչվող խնդիրներ: Հանդիպման ընթացքում Քալեմլին տվյալներով նշեց, որ 2 երկրների միջեւ առեւտրի գծով դրական դրակից զուտ է ավելացնելով «Թուրքիան իր տնտեսական բնագավառում ձեռք բերած առաջատար փորձով Չինաստանի տնտեսական զարգացմանը կարող է օգտակար լինել»:

Օգոստոսի 8-ին Քալեմլին հանդիպում ունեցավ ՉԺՀ-ի վարչապետ Լի Պենի հետ:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

Սաուդյան Արաբիա. Ամերիկացիներից հետո ֆրանսիացիներն ու բրիտանացիները կարող են լինել մյուս թիրախները

Մի սաուդացի այլախոհ նախազգուշացրել է, որ Սաուդյան Արաբիայում ամերիկյան զինվորների դեմ ուղղված ահաբեկիչների գործողությունները կարող են տարածվել նաեւ ֆրանսիական եւ բրիտանական զինվորական ածնակազմերի վրա եւ շեշտել է, թե Ռիադում եւ նրա մոտակայքում 26 կյանք խլած դայթեցումն իրականացնողները «խորամիտ գիտակցում են, թե ինչ բիրախ են ընտրում»:

«Ինդիփենդենթին» տված հարցազրույցում հարուստ առեւտրականների հայտնի ընտանիքի ժառանգ Օսամա Լադենը, որին Ֆահդ բազավորը զրկել է հաղաքացիությունից, Սաուդյան Արաբիան նկարագրել է որպես մի «ամերիկյան գաղութ», որն իր դրամը վատնում է ամերիկյան անօգուտ զենքի եւ վարկով ապրանքներ ձեռք բերելու վրա: ԱՄՆ-ին մեղադրելով սաուդյան տնտեսության վատթարացումը հրահրելու մեջ, նա ավելացրել է նաեւ, որ Վաշինգտոնը դարձել է արաբների եւ իսլամական երկրների բնաջնջին եւ «դիմակայում է յուրահանչյուր մուսուլմանի»:

Պրն Լադենն ասել է, որ «ահաբեկիչները հարվածել են իրենց գլխավոր բնաջնջներին, որոնք ամերիկացիներն են: Նրանք չեն սպանել ուրիշներ, ոչ էլ Սաուդյան Արաբիայի զինված ուժերում կամ ոստիկանության մեջ ծառայող իրենց եղբայրներին»: Նա ենթադրել է, որ նախատիպ հարձակումները կկրկնվեն եւ կարող են ներգրավել նաեւ ուրիշ երկրների զորքերին: Նա Բրիտանիային եւ Ֆրանսիային խորհուրդ է տալիս իրենց զորքերը հանել Սաուդյան Արաբիայից:

Պրն Լադենն ասել է, որ հունիսի 25-ի հարձակումը, որը դատճառ դարձավ 19 ամերիկացիների մահվան եւ ավելի քան 300 անձանց, հետագայում սաուդացիների եւ բանգլադեշցիների վիրավորվելուն, «մուսուլմանների հանդեպ ամերիկացիների վերաբերմունքի, Պաղեստինում հրեաներին աջակցելու եւ Լիբանանում սպանությունների սպանությունների հետեւանքն է»:

Հարձակման ուղղակի դատասխանատվությունն իր վրա յուրացնելով, որն Լադենն անվանեցել է դատերազմական հանգամանքների եւ դրդապատճառների իր լավատեղյակության մասին: Նա նորից կրկնել է դատվարդների Սաուդյան բանակային բազաների տարածման եւ այն խնամ իսլամական կրոնական կառուցությունը փոխարինելու դահանջները:

Սաուդյան դատասխանները դայթակղի հետեւանքների ոչ մի տարբերակ չեն հրադարակել: Նրանք ասել են, որ դեռ դատրաստ չեն որն Լադենի եւ հարձակման միջեւ եղած կապը բացահայտելու, բայց ավելացրել են, որ այն «չի կարող անհասկանալի», որովհետեւ վերջինս երկար ժամանակ բնակվել է ստանալ Աֆղանստանում ռազմական դատրաստություն անցած իսլամական դատերազմիկների հետ:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԱ Խմբագիր

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Իրանի բաց դարպասից առաջինը եկան մեր արյունակիցները»

ԳՄ-ն հատուկ ուշադրություն է հատկացնելու գրական կադրերին, կա միջազգային բաժին, որը զբաղվում է դրանով: Բնականաբար առաջին հերթին մտածում ենք Ռուսաստանի և Իրանի հետ այդ կադրերն աշխուժացնել, առաց ԳՄ խորհրդար Աբգար Ափինյանը երեկ, թեհրանահայ մտավորականների հետ հանդիպման առիթով: «Այն կողմից մեկնվող ձեռին եղբայրական ձեռ մեկնեցինք, խաղաղագետների գործը հնարացնել ազնցինք, իր սենյակում ողջունելով հավաքված թեհրանահայ հյուրերին, ՀԳՄ անդամ գրողներին, լրագրողներին, ասաց նախագահ Հրանտ Մաթևոսյանը: Սահմաններ բաց էին ուրիշների խաղաղագետների, առևտրականների առջև, իսկ բաց դարպասից, դարձվեց առաջինը եկան մեր արյունակից եղբայրները»:

Նրանցից ճանաչում էինք միայն մեկին Էդիկ Բաղդասարյանին, որի խմբագրած «Արազա» թերթի մասին տեղեկացրել էինք «Ազգի» էջերում: Թեհրանահայերին ներկայացրեց ԵՊՀ բանասիրության ֆակուլտետի ասպիրանտ Անդրանիկ Սիմոնյանը, որը կրթությունն ստանալուց հետո վերադարձել է Թեհրան: Էդիկ Մնացականյանին ներկայացրին նրա 12 ամյա ուսումնասիրության մասին խոսելով Աճառյանի «Արմատական բառարանից» խաղել է դասակարգերն փոխառությունները և նույնանուն լեզվով մատուցել, Էդիկ Բաղդասարյանը (Գերմանիկ) ոչ միայն ծրագրավորման դասընթացներ է տալիս, այլև 50 գրքի բարգմանիչ է, հայոց դպրության հսկա նյութը մատուցում է դասակարգերով, Հրաչ Ստեփանյանը միջազգային խորհրդի խնդիրներով զբաղվող խորհրդան է, ներկայացել է «Պանթուրանիզմը տարածաշրջանում» հոդվածաշարը, Սիմոն Խաչատրյանին հուզում են Հայ դպրի հարցերը, Ռոբերտ Ավագյանը, որ տիրապետում է 4-5 լեզուների, հանճարեղ երեսացող անուն է իրանահայ մամուլի էջերում:

Հարցերը շատ էին ու ոչ միայն գրական աշխարհին վերաբերող, դասախոսությունները բնականաբար երկար, որ սղաղիչ լինեն: Այդ ամբողջից գտնենք կարևորը. Թեհրանում առաջին հայերեն թերթը «Շավիղն» է տպագրված 1896-ին: Տարբեր տարիների տպագրվել է 84 անուն մամուլ, որոնցից Խավրիզում, Թեհրանում բնականաբար բավարար չեն կարող լինել, եւ հայերենի գրագետ մակարդակ առաջարկել:

Ազատ Եղիազարյանի ԱՄՆ արտագաղթածների մասին հարցին տրված դասախոսից դարձ դարձավ, որ հայերի թիվն Իրանում դակասում է (300-350 հազարից այսօր հասնվում է 70-90 հազար): Հայկական մի դրոց վերջերս ծախեցին: 1947-ին սկսված արտահոսքի ճանփան ԱՄՆ, երբ սկզբում զգուշավորությամբ էր բնտրվում (անգլերեն չգիտենք ո՞ւր գնանք), այս նույնը այսօր չի նկատվում: Հայկականության դասակ է նկատվում նաև անուններում. առաջ բարեական, դարակական, այսօր եվրոդական անուններով են կոչվում հայ նորածիններ: Մեր առաջ գործի լավագույն վկայությունը կլինի այն, որ ԱՄՆ-ի փոխարեն Հայաստան գան, նկատեցին թեհրանահայերը:

Պատասխանելով գաղթի գրական կյանքի մասին տրված մեր հարցին, Էդիկ Բաղդասարյանը տեղեկացրեց, որ թեհրանահայ գրական շրջանակը հիմնադրվել է 1985-ին Գալուստ Խանենցի գլխավորությամբ: Ամիսը 2 անգամ կլուրակի երեկոները հավաքվում են, խոսում ընդհանուր հասարակական-խաղաղական հարցերի շուրջ: Զգոն գրականության դայմաններում խաղաղական հոդվածներ ու վերլուծություններ գրվում են, բայց հակադրական արեւ տող բնականաբար չես գտնի: Խոսում են նաև գրական աշխարհին հոգող խնդիրների մասին, կարդում իրենց ստեղծագործությունները: Պրն Բաղդասարյանը ափսոսանքով նշեց, որ հայասանավարների մեծ մասը հիմնականում չի մասնակցում այդ հավաքներին:

Վերջում բոլոր ներկաները մտերիմ փոխանակությունը շարունակեցին ճաշի սեղանի շուրջ ԳՄ-ի «Նավզիկի» կաբարեում:

ԱՆ. Հ.

ՊՊՐՈՒԹՅՈՒՆ

Աղաբաբյան վարժարանը հայկական համայնքին

ԱՍՏՐԱԽԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Քաղաքի հայտնի Աղաբաբյան վարժարանի շենքը խաղաղային իշխանությունները վերադարձրին հայկական համայնքին, եւ, ըստ ծրագրի, այն դառնալու է դասմամշակութային կենտրոն «Արեւ» անունով, այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին տեղյակ դահեց Երեւանի դեսական համալսարանի լաբորատորիայի վարիչ Հայկազ Զաքարյանը, որը երկար տարիներ ուսումնասիրել է վարժարանի դասմությունը եվ դրա վերաբերյալ բեկնածուական թեզ դաբստդանել:

Ախալքալակից այստեղ բնակություն հաստատած դոկտորներ, բժշկական ինստիտուտի դասախոսներ Զուռնաչյան եղբայրները, որոնք ղեկավարում են տեղի հայ համայնքը, մտադիր են վերականգնել անցյալի մոռացված շատ արժեքներ դրոցը, եկեղեցին, հրատարակչական գործը եւ այլն:

Աղաբաբյան վարժարանը ռուսահայ կրթական օջախների բվում առաջին աշխարհիկ դրոցն է, հիմնադրվել է 1809 թվականին, Սդահան քաղաքից մեծահարուստ Նիկողայոս Աղաբաբյանի միջոցներով ու ջանքերով, գոյատեւել է 109 տարի: Այստեղ են սովորել հայ մշակույթի եւ գիտության երախտավորներ Հարություն Ալամդարյանը, Գաբրիել եւ Պետրոս Պատկանյանները, Հովակիմ Սոլովյանը, Էմին Տեր-Գրիգորյանը եւ ուրիշներ:

ՏԱՍՏԱՌՆ

Թբիլիսիի Ռուսթավելի թատրոնը Երեւանում՝ 2 ներկայացումով

Օգոստոսի 29-ին եւ 30-ին Թբիլիսիի Ռուբեն Սուրուպի գլխավորած Ռուսթավելի թատրոնը Պարոնյան երաժշտական կոմեդիայի բեմում կներկայացնի Շեքսպիրի «Մակբեթը»: Մեկ օր ընդմիջումից հետո՝ օգոստոսի 31-ին եւ սեպտեմբերի 1-ին թատրոնը նույն բեմում հանդես կգա Բրեխտի «Կովկասյան կավճե շրջան» ներկայացումով: Իսկ թատերական գործիչների միությունը օգոստոսի 30-ին ժամը 12-ին, հանդիպում է կազմակերպել ճանաչված բեմադրիչի հետ: Ռուսթավելի թատրոնի հյուրախաղերն Երեւանում կազմակերպվելիք վրաց մշակույթի օրերի շրջանակներում են, որն հիշեցնենք անցկացվելու է օգոստոսի 29-ից սեպտեմբերի 2-ը:

4 տարի խոստացված «Ռոմեո եւ Ջուլիետը» սեպտեմբերին

Սեպտեմբերի վերջին Հրաչյա Ղափլանյան դրամատիկական թատրոնը կներկայացնի Շեքսպիրի «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» երկար սպասված ներկայացումը: Բեմադրիչ Արմեն Խանդիկյանի այս գործը Դրամատիկի դասին փակցված շեքսպիրյան ներկայացումների շարքում հայտնվել էր դեռեւս 4 տարի առաջ, բայց... գուցե ձմեռներ, ֆինանսների անբավարարություն: Հետաքրքիր բեմադրությունը շարք կկազմի մայրաքաղաքի տարբեր թատրոնների խաղացանկի շեքսպիրյան ներկայացումներին («Օրելո», «Լիր արքա», «Փոքրիկ», շուտով՝ «Ռիչարդ Երկրորդ»): Գլխավոր դերերում հանդես կգան Հրաչյա Հարությունյանը եւ Լիլիթ Մնացականը: Հնչյունային ռեժիսորը Աշոտ Փափազյանն է, իսկ նկարիչը՝ Կարեն Գրիգորյանը:

Մուտ կլինի՞ Ավինյոնի փառատոնային բեմ

Հոկտեմբերի 20-ին Երեւան կժամանի Ավինյոնի փառատոնի տնօրենը՝ դիտելու Սունդուկյան թատրոնում բեմադրվող Շեքսպիրի «Ռիչարդ Երկրորդը»: Թատրոնի տնօրեն Վահե Շահվերդյանի տեղեկացմամբ, ամենայնայնիվ՝ հուլիսի 15-ից օգոստոսի 10-ը տեւող միջազգային 50-ամյա այս փառատոնին հայկական որեւէ թատերախումբ մասնակցություն չի ունեցել: «Ռիչարդ Երկրորդը» հավանության արժանանալու դեպքում հնարավոր է տեղ գտնի 97-ի փառատոնային ծրագրում:

Երեքաբթի...

Օգոստոսի 13-ին, ժամը 15-ին, Գյումրիի Կենցաղի բանգարանում (Շիրազյանների տուն) կբացվի նկարիչ Վազգեն Թադեւոսյանի (Վազո) Metapolis 58 խորագրով ցուցահանդեսը: Այն արդյունք է հեղինակի շուրջ մեկ տարի տեւող Ակցիայի. ցուցադրվելու են մեծաղյա օբյեկտներ, ինստալյացիաներ, լուսանկարներ, ինչպես նաեւ Ակցիայի ընթացքում նկարահանված տեսաֆիլմեր: Ցուցադրությունը կտեւի մինչեւ սեպտեմբերի 11-ը:

ՕՐՎԱՅՆ

Վերականգնվել է Ազգային պատկերասրահի հիմնական ցուցադրության մի մասը

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Շուրջ երկու տարի է, ինչ չէր գործում Հայաստանի Ազգային դատկերասրահի մշտական ցուցադրության մի մասը, որը ներկայացնում էր խորհրդային շրջանի հայ գեղանկարչության տարբեր ուղղություններն ու սերունդները: Այս ցուցադրությունը, որ զբաղեցնում էր Ազգային դատկերասրահի դրդիները, տեսական դադարից հետո նոր մշակված նախագծով նորից կսկսի գործել օգոստոսի 10-ից: Տեղեկացնելով վերականգնված ցուցադրության մասին, Ազգային դատկերասրահի փոխտնօրեն Հասմիկ Հարությունյանը միաժամանակ նշեց, որ առաջիկայում դատկերասրահը արվեստասերներին կներկայացնի հետաքրքիր ցուցահանդեսների մի շարք, որոնցից առաջինը կնվիրվի հայրենադարձության 50-ամյակին եւ կներկայացնի հայրենադարձ նկարիչների լավագույն ստեղծագործությունները: Դատկերասրահում կկազմակերպվեն նաեւ Բագրատ Գրիգորյանի եւ Հակոբ Անանիկյանի հետմահու անհատական ցուցահանդեսները:

Սդասվում է նախընտրական ճոխ համերգ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Մեր ստացած հավաստի տվյալներով, սեպտեմբերի 16-ին Երեւանի Հանրապետության հրապարակում անցկացվելու է ժամանակակից երաժշտության հայ աստղերի մեծ համերգ-փառատոն: Դրա խորագիրը մոտավորապես հետեւյալն է լինելու. «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը մեր նախագահն է»: Միաժամանակ նշենք, որ մյուս թեկնածուներն էլ չեն դատրաստվում հետ մնալ: Մեզ հասած տեղեկությունների համաձայն, նրանցից ոմանք ի դատասխան այդ ակցիայի իրենց կազմակերդած համերգներին կներգրավեն օդերային եւ հեղինակային երգի հայտնի կատարողներին:

Դրամների ցուցահանդես

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Հայաստանի դատմության դետական բանգարանում սեպտեմբերի 10-ին կբացվի Հայաստանի դետական դրամներին նվիրված մի հետաքրքիր ցուցահանդես, որում կներկայացվեն ամենահին ծագում ունեցող հայկական դրամանիշները եւ այսօրվա դրամական միավորները: Ինչպես տեղեկացրեց բանգարանի տնօրեն Ալֆրեդ Շահնազարյանը, ցուցահանդեսը հնարավոր եղավ կազմակերպել միայն շնորհիվ լիբանանահայ գործարար Երվանդ Աղաջանի, որը հաճույքով բանգարանին տրամադրեց հայկական դրամների իր եզակի հավաքածուն: Հավաքածուում ընդգրկված են հայկական դրամների գրեթե բոլոր տեսակները սկսած Արտաշեսյանների եւ Ռուբինյանների ժամանակաշրջանի դրամներից:

ԵՐԵՎԱՆ

Էլիբեկյանների ընտանեկան արխիվը հանդարեց կենտրոնական արխիվի հավաքածուներ

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Վերջերս ՀՀ արվեստի, դրականության եւ մամուլի վաստաթղթերի կենտրոնական դետական արխիվը նկարիչ Հենրի Էլիբեկյանից ստացավ Էլիբեկյանների ընտանեկան արխիվը, որը հանդիսանալու հարուստ նյութեր է դարունակում Էլիբեկյանների եւ Վաղարշակ Էլիբեկյանի մասին: Արխիվը դարունակում է 30-ական թվականներից մինչեւ 1986 թվականը տարբեր տարիների անձնական վաստաթղթեր, նամակներ, լուսանկարներ, դատվոգրեր, գրքեր, հոդվածներ, ազդագրեր եւ հրավիրատոմսեր: Վաստաթղթերի մի ստվար մասն է կազմում բիբլիահայ թատրոնին վերաբերող լուսանկարների հավաքածուն, որը ներկայացնում է Թբիլիսի հայ թատրոնի լավագույն ներկայացումների դերակատարները, այդ թատրոնի առավել ակնառու դերասաններին, տարբեր ներկայացումների նկարազարդումները: Արժեքավոր ձեռագրերի, վաստաթղթերի թվում են նաեւ Վաղարշակ Էլիբեկյանի 1975, 1976, 1977 թվականներին կազմակերպված անհատական ցուցահանդեսների տպավորությունների հուշագրերը, արտացոլում նկարչի ստեղծագործությունների մասին իրենց տպավորությունն են գրառել վրացի, ռուս, մերձբալթյան հանրապետությունների հայտնի մտավորականներ եւ արվեստագետներ:

ՍՓՅՈՒՌՔ

Յուրի Զորկաեֆ. «Հայ լինելս ընդունում եմ եւ հպարտ եմ դրանով»

Փարիզի «Աէխարհ» թերթի աէխաէակից Ժորժ Սարյանը հարցազրույց է ունեցել Յուրի Զորկաեֆի հետ: Այն բարգմանաբար ներկայացնում ենք մեր ընթերցողների ուշադրությանը:

– Գուշ Ֆրանսիայի ամենաժողովրդական ֆուտբոլիստներից մեկն եք եւ ամենից շատ փնտրվածը: Երբ չափում եք անցած ճանապարհը Դեսինի հայ մարմնամարզական միության ակումբից սկսած, ի՞նչ տպավորություններ եք ունենում:

– Շատ լավ տպավորություններ, քանի որ վերջին հաշվով եմ անցած բոլոր մեծ հաղթանակներ ինձ: Դուք հեռանալն են եղել կատարելագործվելու, աստիճանաբար բարձրանալու եւ անվանի ակումբների մեջ տեղ գտնելու իմ հարատեւ ցանկերի: Երբ առիթը ներկայացել է, աշխատել եմ հասնել այնտեղ, որտեղ գտնվում եմ այսօր:

– Ձեր հոր՝ Ժան Զորկաեֆի կերպարն անկասկած ներշնչել է Ձեզ: Կարելի՞ է ասել, թե ֆուտբոլիստի տալանտը ժառանգական է:

– Մոր անշուշտ: Հայրս շատ կարեւոր դեր խաղաց ինձ համար, հաստատեց այն ոգեղեն, երբ ցանկանում էի առաջին քայլերս անել եւ դառնալ դրոֆեսիոնալ: Սկզբնական շրջանում նա չէր խրախուսում ինձ, բայց հենց ցուցաբերեցի բնդունակություններս եւ անվերապահ ցանկությունս, նա առաջինն էր, որ ձեռք մեկնեց ինձ: Դրանից հետո մեր հարաբերությունները հոյակապ են:

– Անշուշտ հիշում եք Ձեր կյանքի դայմանավորվածությունս Իտալիա մեկնելուս համար չափազանց որոշ եմ:

– Դուք բնավ չեք բաժնվում Ձեր հայկական ծագումը: Ի՞նչ էիք զգում Ֆրանսիա–Հայաստան խաղից առաջ:

– Ինձ համար այդ մրցումը մեծ նշանակություն էր, իսկ Ֆրանսահայերի համար, ընդհանրապես, այն տալիս էր նախնիների: Գոհ եմ, որ մարդիկ գիտեն, որ ես հայ եմ: Հայությունս ընդունում եմ եւ հպարտ եմ դրանով:

– Մոտ ապագայում Հայաստան այցելելու ծրագիր ունե՞ք, սենյակ, որտեղ գտնվելիս:

– Այո: Նախատեսում եմ առաջիկա տարիներին այցելել Հրավերներ ունեմ, եւ ցանկանում եմ հանդիպել այն բոլոր մարդկանց հետ, որոնք մոտիկից հետեւում են իմ ելույթներին եւ բիկոնք կանգնում ինձ: Ուզում եմ ճանաչել հայրենիքս, տեսնել թե ինչպես է այնտեղ իրավիճակը: Գիտեմ, որ երկիրն ամբողջական վերակառուցման մեջ է: Եվ միշտ ոգեշնչվում եմ սեր ու կարեկցանքս Հայաստանի հանդեպ որպիսին մերթին հաստատ, ինչպես բոլոր հայերի այնպես էլ իմ մեջ հայրենի ինձ Հայոց դասությունը սովորեցնելով, դասագիրք են, որ մոտագույն մեծ դասանություն է: Երբեք չեմ մոռանա, որ հայ եմ: Ցավակցես դաստիարակելու եմ այնտեղ, ինչպես ես եմ դաստիարակված: Եվ հուսով եմ, որ նրանք էլ իրենց հերթին, նույն ձեւով կվերաբերվեն իրենց զավակներին:

Հ. Ե.

ԱՍՏՂԵՐԻ ՈՒՂԻՆ

Մայքլ Ջոնսոնը՝ հիանալի փեսացու

ԳԵՎՈՐԳ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ
Վաշինգտոն, Ֆրանսիա

Կան մարդիկներ, որոնք ծնվածներ են: Նրանք անվերջ կարող են խոսել իրենց մարզածեւի եւ անձնական կյանքի մասին: Որքան էլ տարօրինակ է, այդպիսի մարդկանց բիզնեսը շատ է: Քիչ բիզ են կազմում այն մեծանուն մարզիկները, որոնք ծգտում են անկախ մնալ: Նրանցից է Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի հերոսներից մեկը, ամերիկացի առագավազորդ Մայքլ Ջոնսոնը, որը ոսկե մեդալի արժանացավ թե 200, թե 400 մետր վազքատարածություններում, բնդ որում, 200 մ մրցավազքում սահմանեցով նաեւ աշխարհի ռեկորդ 19.32 վրկ: Մայքլ Ջոնսոնի անունը հավանաբար ստանցվի «Պատմության ամենամեծ բիբեւայնտների» գրքում: Մայքլ Ջոնսոնն ավարտել է Տեխասի Բեյլորի համալսարանի բիզնեսի մասնաճյուղը: Ուսանողի տիպ, ոչ թե մրցումների, այլ հիմնականում Nike-ի, Coca Cola-ի, Bausch and Comb ֆիրմաների գովազդների, որ նա անում է: Բայց խոսքը եկամտերը Մայքլի «ցլոյնը չեն մեծացրել»: Նա բնակվում է մի համեստ տան մեջ, Վակո քաղաքում: Իսկ շաբաթվա վերջին նա հանգստանում է Դալլասի մոտակայքում գտնվող մի երկրորդական տան մեջ: Նրա ամենաթանկ գնումը համարվում է իր սպորտային ավտոմոբիլնան Acuara NCX-ը, որն արժե 80 հազար դոլար: Ջոնսոնը երբեք գրաս ծախսող չի եղել, այլ օգտագործել է բիզնեսում: Նա, օրինակ, գնել է Դալլասի «Մեյվերիքս» բասկետբոլի բիմի բաժնետոմսերի 2 տոկոսը: Վազքի ժամանակ իր ուղիղ կնգվածքի համար «Արման» մականունը ստացած Մայքլ Ջոնսոնը վերջերս մի նամակ էր ստացել մեծն Օուենսի տիկնոջից Ռուբից: Վերջինս իր նամակով հաջողություն էր Ջոնսոնին Ատլանտայում ունեցած հաջողությունների համար: Ջեսսի Օուենսը եւ Մարտին Լյութեր Կինգը մնում են Մայքլ Ջոնսոնի կարոը: «Երբ տարիքս առա, հասկացա Ջեսսի Օուենսի միտքը: Ինձ գերեց նրա այն մեծ կամքը, որի շնորհիվ կարողացավ ոչնչացել ապարտեյան եւ սասիզմի դեմ», ասում է Մայքլ Ջոնսոնը: Ջեսսի Օուենսի մասին: Մայքլ Ջոնսոնը ոսկե մեդալակիր դառնալով ոչնչանալան չդարձրացավ սեւ ձեռնոցներով, ինչպես որ 1968 թ. արեցին հաղթանակ տարած այն սեւամորթ մարզիկները, իրենց բողոք սեւամորթների նկատմամբ խտրականության: Օլիմպիական կրկնակի չեմպիոնը հիմա փորձում է ոսկեզույն մարգարիտներով: «Ջեսսի Օուենսից հետո ժամանակներ շատ են փոխվել: Ես ծնվել եմ Ամերիկայում եւ հպարտ եմ ամերիկացի լինելու համար», ասում է Մայքլ Ջոնսոնը: Նա կյանքում շատ բան չի բաշխվածներ ունի, բայց Ջոնսոնը հավատարիմ է իր փոքրաթիվ բարեկամներին, որոնցից շատերին օգնում է ֆինանսապես: Նա չի սիրում դիսկոտեկներ այցելել եւ գիշերային կյանքով տարվել: Մայքլ Ջոնսոնը չի ծխում, չի խմում: Նրա նախասիրությունը երաժշտությունն է: հաստատես ջազը: Ժամանակ առ ժամանակ նա օդանավով է առնում եւ մեկնում Լաս Վեգաս, որ դիտում է բոքսիմարտի հանդիպումներ, բայց երբեք չի խաղում կազինոներում: Ջոնսոնը նաեւ չի սիրում խոսել բարոյական բնույթի մասին: Մի խոսքով, Մայքլ Ջոնսոնը հիանալի փեսացու է, եթե որ այդ հատկանիշների հետ միասին ամուսնացած չէ:

Աէխարհի ռեկորդակիր Մայքլ Ջոնսոնը

ՇԱԽՄԱՏ

Գորոցականները մեծահասակների մրցաշարում

Չորս օր է ինչ սկսվել է շախմատի տղամարդկանց երեւանի առաջնության 1/8 եզրափակիչը: Մրցումներին մասնակցում են նաեւ դպրոցականներ, որոնք վերջերս լրացրել են առաջին կարգի նորման: Մասնավորապես երեքունու շրջանի մասնագիտացված մարզադպրոցում օրերս տեղի ունեցավ որոկավորման մրցաշար, որին մասնակցում էին 26 երեխաներ: Դրանցից 3-ին հաջողվեց լրացնել առաջին կարգի նորման, որը բավականին բարձր էր. 9 հնարավորից 7 միավոր: Առաջին տեղը գրավեց թիվ 179 միջնակարգ դպրոցի 10-րդ դասարանի աշակերտ Ավետիք Խաչատրյանը, որը վաստակեց 7,5 միավոր: Ի դեպ Ավետիքը հանրահայտ ֆուտբոլիստ, «Փյունիկի» եւ Հայաստանի հավաքականի խաղացող Վարդան Խաչատրյանի եղբոր որդին է:

Երկրորդ-երրորդ տեղերը բաժանեցին 9-րդ դասարանցիներ Կարեն Քոչարյանն ու Եդվարդ Սարգսյանը:

ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ,
Վարդենատրյան բնակավայր

ԱՏԼԱՆՏԱ-96

Օլիմպիական մեդալների մեկ այլ դասակարգում

«Ֆլորիդայի թերթ Սենտինելը» վերջին համարում «Ո՞վ է թիվ մեկը» վերնագրի տակ հոդվածում առաջարկում է 26-րդ օլիմպիական խաղերի մեդալակիր երկրների մեկ այլ դասակարգում, որի դեպքում ըստ հերթականության առաջին 4 տեղեր գրաված երկրների՝ ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Գերմանիայի եւ Չինաստանի հավաքականները զգալիորեն ետ են մնում 7-րդ տեղում հայտնված Ավստրալիայի հավաքականից՝ ազգաբնակչությունը բաժին ընկած մեդալների հանակով: Նոր դասակարգման սկզբունքը հաշվի մեդալների եւ տվյալ երկրի ազգաբնակչության հարաբերությունն է: Մրցումներին մասնակցում են նաեւ դպրոցականներ, որոնք վերջերս լրացրել են առաջին կարգի նորման: Մասնավորապես երեքունու շրջանի մասնագիտացված մարզադպրոցում օրերս տեղի ունեցավ որոկավորման մրցաշար, որին մասնակցում էին 26 երեխաներ: Դրանցից 3-ին հաջողվեց լրացնել առաջին կարգի նորման, որը բավականին բարձր էր. 9 հնարավորից 7 միավոր: Առաջին տեղը գրավեց թիվ 179 միջնակարգ դպրոցի 10-րդ դասարանի աշակերտ Ավետիք Խաչատրյանը, որը վաստակեց 7,5 միավոր: Ի դեպ Ավետիքը հանրահայտ ֆուտբոլիստ, «Փյունիկի» եւ Հայաստանի հավաքականի խաղացող Վարդան Խաչատրյանի եղբոր որդին է:

Երկրորդ-երրորդ տեղերը բաժանեցին 9-րդ դասարանցիներ Կարեն Քոչարյանն ու Եդվարդ Սարգսյանը:

ՄԻՔԱՅԵԼ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ,
Վարդենատրյան բնակավայր

ԱՄՆ-ի ազգային ռազմի ընդարձակության հավաքականի տխուր օրերը

Անցած հունվարի 6-ին ազգային ռազմի ընդարձակության ամերիկյան չեմպիոն Դեյվ Շուլցի սպանությունից հետո այս մարզածեւը Միացյալ Նահանգներում մեծ տագնապ է առաջացրել: Օլիմպիական չեմպիոնի մահվան հետ կապված խնդիրները (միասեռություն) դժգոհություն են մարդկանց մեջ եւ հեռացնում ամերիկացիներին այս մարզածեւից, մի մարզածեւ, որը մեծ մասնակցություն ունի ամերիկյան հավաքականներում: Ժամանակակից բոլոր օլիմպիական խաղերի ընդարձակության մրցումներում նվաճած 105 մեդալներից ամերիկացիները 94-ը ձեռք են բերել հենց ազգային ռազմի ընդարձակությունում: Դեռ ավելին, Խորհրդային Միության փլուզումից հետո ԱՄՆ-ը դարձավ այս մարզածեւի առաջին երկիրը: Անցյալ տարի Ատլանտայում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունում ամերիկացիները 10 մեդալներից նվաճեցին 6-ը, որոնցից 4-ը՝ ոսկե, 2-ը՝ բրոնզե: Բայց Ջոն Դյուպոն միլիարդատերը, որը տարեկան 400 հազար դոլար էր հատկացնում այս մարզածեւին, հրաժարվեց մեկ կրակոցով վերջ դրեց ամբողջ երկրի երազներին: Մի միլիարդատեր, որն իր միջոցներով հոկա մարզահամալիր էր կառուցել եւ անվճար տրամադրել ԱՄՆ-ի ազգային ռազմի ընդարձակության հավաքականին, որի կազմում մինչեւ վախճանվելը մարզվում էր նաեւ Դեյվ Շուլցը: Այսօր Դեյվ Շուլցի սաներից մեկը՝ Կուրտ Էնգլը, զարմանում է, որ Ամերիկայի ընդարձակության Ֆեդերացիան չի ուզում Շուլցի հիշատակը հավերժացնել՝ մի արձան կառուցելով, չի ուզում, հանի որ Շուլցի աջակցությամբ է Դյուպոնի անունը «Բայց ինչ էլ որ լինի հանցանքը, Դյուպոնը նույնպես նկատելի անձնավորություն էր Ամերիկայի ընդարձակության», ասում է Կուրտ Էնգլը: Այսօր մեծ դայքար է ծավալվել Դյուպոնի դաշտանների եւ հակառակորդների միջեւ: Ամերիկայի ընդարձակության Ֆեդերացիայի նախագահ Լարի Սկիպպեսանոն ասում է, որ Դյուպոնը առանձնահատուկ մեծ հովանավոր չի եղել: Բայց ընդարձակության ամերիկյան գերասեր Բրյուս Բաումգարտնեի կարծիքով, առանց Դյուպոնի ընդարձակության ազգային հավաքական չէր լինի: Բաումգարտնեը սովորական մարդ չէ: Նա 1984 եւ 1992 թթ. օլիմպիական խաղերի 130 կգ հաստիքների օլիմպիական չեմպիոն է, 1988 թ. փոխչեմպիոն եւ աշխարհի 9-անգամ չեմպիոն: Նա ԱՄՆ-ում ընտրվել է որպես չեմպիոնների չեմպիոն: Նրան ամեն մի ամերիկացի ճանաչում է: 35-անգամ չեմպիոնը կարող է մասնակցել նույնիսկ 2000 թ. Սիդնեյի օլիմպիական խաղերին:

Գ. Ա.

Բրյուս Բաումգարտներ

3000 հույն մոտոցիկլավարների դեմ 2500 մոտոցիկլավար «Գորշ գայլեր»

9 ՕԳՈՍՏՈՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ». Թուրքիայի, իրենց «Գորշ գայլեր» անվանող զինյալներն այսօր հայտարարեցին, որ իրենք հակազդելու են հունական Կիպրոսում ստեղծվա վերջին կայանալիք մոտոցիկլավարների մրցաշարին, հանի որ այն կարող է հասնել Հյուսիսային Կիպրոսի ինքնահռչակ, այսպես կոչված, Թուրքական հանրապետության սահմանը: Հունական Կիպրոսում հայտարարվել է, որ 7000 մոտոցիկլավար կիսավարի կոչում եւ սպասանցել են, որ կանցնեն ՄԱԿ-ի կողմից հսկվող բուֆերային այն տարածքը, որը բաժանում է կղզու հիմնական հատվածը՝ թուրքականից: Թուրքիայի «Գորշ գայլերը» անվտանգության բողոք ներկայացնելով ասել են, որ իրենք 2500 մոտոցիկլավար կնախապատրաստեն հունական կողմից ելույթներին դիմավորելու համար: Հունական Կիպրոսի մոտոցիկլավարների ընկերության նախագահ Ջորջ Հանջիպարասը, որը կազմակերպել է կիրակի օրը տեղի ունեցած մրցաշարն ասել է, որ վերջինս խաղաղ կընթանա եւ որ դրա նպատակը տված միջոցառումը սատրելը չէ: Այնուհանդերձ, Մեծ Բրիտանիայի լիազոր ներկայացուցիչն ասել է, թե սպասվում է, որ որոշ բռնարարքներ տեղի կունենան: Անգլիայի ներկայացուցիչները ու ԱՄՆ-ի դեսպանությունը իրենց հաղորդագրություններին կոչ են արել այդ օրը «բուֆերային» գոտուց հեռու մնալ:

Բարիզ փոխում է
ՄԻՐՈՆ ՄԵՐՈՒՇԱՆՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հեռֆերով

ՈՐՍԱՍՏԱՆ

Բորիս Եկցինի պաշտոնամուտն ու Գրոզնու գրավումը համընկան

Սկիզբը էջ 1

Դրանից հետո նախագահ Եկցինին հանձնվեց պետության բարձրագույն իշխանության երկրի նախագահի նշանը. Կրեմլում Եկցինի նստավայրի տանիքի վրա բարձրացվեց նախագահի դրոշը, ճիշտ սիմֆոնիկ նվագախմբը կատարեց Գլինկայի «Փառաբանիր, ռուս ժողովուրդ» ստեղծագործությունը: Նախագահին օրհնեց Մոսկվայի և Համայն Ռուսիո պատրիարք Ալեքսիյ Բ-ն: Վաղում, նախագահի օրենսդրական առթիվ Մոսկվայում 30 հրետանային համազարկ արձակվեց: Բորիս Եկցինի երդումը 45 վայրկյան տևեց, իսկ ողջ արարողությունը 16 րոպե: Մեկնաբանները նկատեցին, որ նախագահը շարժվում էր խոսում էր դանդաղ, այդ երկրներում ընդունված պաշտոնամուտի ավանդական և պարտադիր նասը չատասանվեց, իրեն ընտրած ժողովրդին և իր մրցակիցներին շնորհակալություն չհայտնվեց: Նախագահն այնման տխուր էր ու վատառող. որ. օրինակ, ֆրանսիական «Ֆիգարո» թերթը երեկվա գիշերային իր թողարկման խմբագրականն սկսում էր այսպես. «Այսօր տեղի ունեցավ Բորիս Եկցինի ոչ թե պաշտոնամուտը, այլ հուղարկավորությունը»:

Երբ Մոսկվայում հրետանային համազարկ էր արձակվում, Չեչնիայի մայրաքաղաք Գրոզնիում էլ էին համազարկեր հնչում: Բանն այն է, որ Բորիս Եկցինի պաշտոնամուտի արարողությունից կես ժամ առաջ չեչեն անջատողականները գրավեցին Կառավարության տունը: Դուդաևականներին հաջողվել է գրավել նաև ՆԳՆ-ի շենքը, մարտեր են ընթանում Անվտանգության դաշնային ծառայությունն շենքի համար: Ինտերֆաքս գործակալությունը հայտնեց, որ Գրոզնու կենտրոնական մասը շրջափակված է չեչեն գրոհայիններ կողմից և շուրջ 7 հազար ռուսաստանյան զինծառայողներ նույնիսկ չեն էլ փորձում ճեղքել շրջապատման օղակը, այլ միայն իրենց կյանքը փրկելու համար դասալիք դիմադրության են ցուցաբերում:

Գրոհայիններ դարանակալել և ոչնչացրել են ռուսական զրահամեքենաների ու տանկերի շարասյունը, որն ուղարկված էր Գրոզնիում շրջափակված զորքերին օգնելու համար: Լրացուցիչ ուժեր Գրոզնի մտցնելու մյուս փորձերն էլ հաջողություն չունեցան: Ռուսական զինվորական հրամանատարության ներկայացուցիչները մարտերի չորրորդ օրը խոստովանեցին, որ խենք չեն վերահսկում իրադրությունը Գրոզնիում: Մոսկվայամետ կառավարության ղեկավար Դոկու Զավգաևն առանց կառավարության իր անդամներին տեղյակ դնելու հինգշաբթի օրը թռավ Մոսկվա, սակայն օդանավը եղավ մի քանի ժամ հետո վերադառնալ Գրոզնի «հայրենիքում իրավիճակի կտրուկ սրման դեպքում»: Իսկ Չեչնիայի հարցով պետական հանձնաժողովի շրջապատման մեջ գտնվող Խանկալայի օդանավակայանից վերադարձավ Մոսկվա, որտեղ այդ հանձնաժողովի ղեկավար Սերգեյ Սլիպչենկոն հայտարարեց, որ չեչեն անջատողականների ղեկավարների հետ ոչ թե բանակցություններ է ղեկավարել, այլ հարցազրույց նրանց: Չեչնիայի երկրորդ քաղաք Գուդերմեսում անջատողականները դուրս են եկել երկիրկել ներքին գործերի քաղաքային բաժինը: Լրատվական գործակալությունների հաղորդագրությունների համաձայն չեչեն զինյալների հսկողության տակ է գտնվում նաև Չեչնիայի երրորդ քաղաք Արգունը: Իշկերիայի Հանրապետության մամուլի և տեղեկատվության նախարար Մոլլայի Ուդուգովը հայտնեց, որ հետագա արյունահեղությունը կանխելու համար իմն ուզում է կաղ հասատել Խանկալայում գտնվող շրջապատված ռուսական հեղակետի զինվորականների հետ: Որոշ աղբյուրներից հայտնի է դարձել, որ չեչեն զինյալները ցանկանում են գրոհել Հյուսիսային Օսիայում գտնվող Մոզդոկ քաղաքը, որը դաշնային ուժերի վերսաբեռնման կարևոր հենակետն է: Այդտեղից է Չեչնիա գալիս զինուժն ու ռազմական տեխնիկան: Իսկ Մոլլայի Ուդուգովն առաջարկել է Ռուսաստանին անհապաղ հաշտության բանակցություններ սկսել:

ՀԱՍԱՌՈՍ

Օգոստոսը հրդեհավտանգ ամիս է

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ԱՐՏԵՆԴՐԵՍ. Հայաստանում ամենաբարձր ջերմաստիճանը դիտվում է հուլիսին և օգոստոսին, ըստ որում, օգոստոսը, ըստ օդերևութաբանների կանխատեսումների, ինչպես Ամենոյեսի բոցակլիզ սառց օդերևութային հիդրոօդերևութաբանության կենտրոնի ղեկ Ալբերտ Ջորոյանը, 5-դ կարգի հրդեհավտանգ ժամանակաշրջանն է: Առաջիկայում սպասվում է ջերմաստիճանային բարձր ռեժիմ և օդի զգալի չորություն: Դա դպրանավորված է հարավային տաք հոսանքներով, ուստի հանրապետության տարածքում կրկնդանալի բարձր ջերմաստիճան: Այդ կապակցությամբ օդերևութաբաններն առաջարկել են «Հայանտառ» անտառային ծառայությանը: Վերջինս միջոցներ է ձեռնարկել ամենահրդեհավտանգ հատվածներում բնակչության մուտքն արգելելու համար: Անտառապահության ծառայություններն ուժեղացրել են հսկողությունը Երևանի, Աղարանի, Գառնիի, Բյուրականի, Վայոց ձորի և Սևանի ավազանի անտառային տարածքներում:

Կարկուտ և հորդ անձրև Նոյեմբերյանում

ՆՈՅԵՄԲԵՐՅԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍ. Եղանակը իր մեսիջներն է դրսևորում՝ օգոստոսին կարկուտ և ուժեղ անձրև տեղալով: Օգոստոսի յուրաքանչյուր 8-ի գիշերը ուժգին քամու ուղեկցությամբ սառույցի կարկուտը կես ժամ տևողությամբ մեծաչափ վնասել է Վաղանիս գյուղի 10 հա խաղողի այգին, որը լավ բերք էր խոստանում: Տուժել են նաև դեռևս չհնձված 15 հա ցորենի արտերը: Նույն օրը հորդ անձրևից և խառնուց Ջորակերտում փլվել է մեկ տուն:

ՏՐՅԱԼ

Հայ և թուրք գործարարները ցանկանում են Հայաստան-Թուրքիա սահմանը բացված տեսնել

ԵՐԵՎԱՆ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Ես, որպես գործարար, հավատացած եմ, որ Հայաստանի և Թուրքիայի միջև ճանապարհները անոթայման կբացվեն», օգոստոսի 9-ին Կարսի նահանգի արդյունաբերական և առևտրի պալատի պատվիրակության ու հայ գործարարների հանդիպման ժամանակ հայտարարեց «Հորիզոնամաս» գործարանի տնօրեն, ԱԺ պատգամավոր Թելման Տեր-Պետրոսյանը: Նրա խոսքերով, նման ցանկություն ունեն նաև Թուրքիայի, մասնավորապես Կարսի և Իգդիրի նահանգների գործարարները: Թ. Տեր-Պետրոսյանի կարծիքով, սահմանի բացումը կարող է տեղի ունենալ ավելի վաղ, քան Հայաստանի և Թուրքիայի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը:

Ըստ Թ. Տեր-Պետրոսյանի, ներկայումս մշակվում են Հայաստանի և Թուրքիայի տնտեսական համագործակցության ծրագրեր մասնավորապես էներգետիկայի, գազի, տարանցիկ փոխադրումների, ցեմենտի և մետաղի ջարդոնի վաճառքի և այլ ոլորտներում: Այդ ծրագրերի իրականացման դեպքում, Թ. Տեր-Պետրոսյանի գնահատականով, Հայաստանի և Թուրքիայի միջև առևտրաշրջանառությունը առաջիկա 3-4 տարիների ընթացքում կարող է հասնել 600-700 մլն դոլարի (հաշվված տարանցիկ փոխադրումների հնարավորություններ): Իսկ Թուրքիա-Ռուսաստան, Թուրքիա-Ադրբեջան, Թուրքիա-Միջին Ասիա տարանցիկ փոխադրումների շահավետության մասին կարելի է դատել հետևյալ կազմել Ռուսաստան-Թուրքիա առևտրաշրջանառության անընդհատ աճող ծավալներից: Երեք 7 տարի առաջ այն կազմում էր մոտ 400 մլն դոլար, որպես ներկայումս հասել է 5-6 մլրդ դոլարի: Նման մեծ ծավալների հասնող առևտրաշրջանառության համար, Թ. Տեր-Պետրոսյանի կարծիքով, Հայաստանը հարմար տարանցիկ ճանապարհ է:

Թուրքական դեսպանության ղեկավար, Կարսի առևտրաարդյունաբերական և առևտրի դպրոցի նախագահ Մեհմետ Յոլմազի խոսքերով, «գլխավոր նոպատակը Գյումրիի և Կարսի միջև եղած սահմանապատն բացումն է», որի վրա լինելու դասճառով երկրորդ դրան է մղված համագործակցությունը արդյունաբերության ոլորտում: Նա նշեց, որ այդ են ցանկանում թե Թուրքիայի ղեկավարները, և թե ժողովուրդը: Ըստ Մ. Յոլմազի, Կարս-Հայաստան համագործակցությունը կարող է զարգանալ սենդի և տեխնիկ արդյունաբերության բնագավառներում:

Կարսի գործարարների այցը Հայաստան դասասխանն է վերջերս հայ գործարարների Թուրքիա կատարած այցի: Մինչ այդ, հունիս ամսին, տեղի է ունեցել Կարսի նահանգապետի և Գյումրիի մարզպետի հանդիպումը: Այցի ընթացքում Կարսի գործարարները հետաքրքրություն կրեցնեն ծանոթանալ Հայաստանի տնտեսությանը, ինչպես նաև հանդիպումներ ունենալ հայ գործարար շրջանակների ներկայացուցիչների հետ: Օգոստոսի 8-ին նրանք հանդիպում են ունեցել Գյումրիի գործարարների հետ: Օգոստոսի 10-ին նրանք կրկին կընկնեն Գյումրի:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

«Մենք երկու սերունդների կապող օղակն ենք»

Հարազատ մնալով մշտապես հրապարակում երևալու իրենց որդեգրած քաղաքականությանը, «Արդարություն» ուսանողական արհմիությունը եւ արհմիության նախագահի որակումով իրենց «քաղաքական սենսու» «երիտասարդական ակադեմիա» կազմակերպությունը հրավիրել էին հերթական ասուլիսը: Լրագրողների ուշադրությանը ներկայացված մտահոգող հարցերից մեկը երիտասարդության ազգային համադաշնությունների խորհրդի հարյուրօրյա գրեթե անարդյունավետ գոյությանն էր վերաբերում (տարօրինակ է, ինչու խորհուրդը հանդես չի գալիս «հոբելյանի» առթիվ): Ասուլիս վարողները չհրաժարվելով «սերնդի քաղաքական փոխհամաձայնություն» ժամանակին համադաշնությանը տված իրենց գնահատականից, նշելով, որ համախմբված կազմակերպությունները ջիման եւ փորձի փոխանակման դաշտ ունեցան, մասնավորապես արտաքին քաղաքականության խնդրում դրական համարելով Քոքուլթիում «երիտասարդությունը հանուն Անդրկովկասի խաղաղության» հանդիպման ժամանակ Հայաստանի դասվիրակության դասաշտ ու արժանադատիվ ներկայանալը, այդուհանդերձ ցավ հայտնեցին լուրջ բացթողումների համար: Խորհուրդը չկարողացավ ստեղծել այնպիսի մեխանիզմներ, հասնել կազմակերպվածության այնպիսի լրջության, որ իշխանությունները հաշվի նստեն նրանց հետ: Դա հիմնականում կապված է առանձին կազմակերպությունների՝ իրենց խնդիրը հստակ չդասկերացնելու, կայացած չլինելու հետ, ուստի չէր կարող գոյություն ունենալ ընդհանուր գաղափարական դաշտ, սոցիալական բազա: Արհմիության նախագահը ժխտեց վերեւներից արհեստական միավորում ստեղծելու վարկածը, միաժամանակ չհամաձայնեց կենտրոնացումը ԼԿԵՄ-ի հետ համեմատելուն: Համադաշնությունը կոչված էր ներկայացնելու երիտասարդության բոլոր լուրջ ուժերի սոցկերը, որը չհաջողվեց: Սի քանի ազդեցիկ կազմակերպություններ, այդ թվում եւ «Երիտասարդ հայերը», երբեւէ համագործակցելու փորձ չեն արել: Բայց մեղքը ոչեմ է փնտրել սեփական անձի մեջ: Համադաշնության նիստերի մեծ մասը նվիրված են եղել ոչ թե ծրագրերի ստեղծմանը, այլ զուտ կազմակերպչական խնդիրների: Ավելի դինամիկ գործելու համար առաջարկվեց, որ դեկավար կազմում միմյանց հերթագայեն կազմակերպությունների տարբեր անդամներ: Չեմ կարծում, սակայն, որ դա կավելացնի գաղափարներ ու գործելու ցանկություն ունեցողների՝ մասների վրա հաշվվող թիվը: Իսկ մյուսները, ինչպես ասուլիսի ընթացքում էր, բախման կխաղան (եւ ոչ միայն այս կազմակերպությունում): Կարծում եմ նաեւ, որ միաբանությունը չի կարող կայանալ, քանի որ յուրաքանչյուր կազմակերպություն, թերեւս ելնելով հավակնոտությունից, իր ներսում ծնվող մտքերն ու ծրագրերը չի ներկայացնում ընդհանուր կատարման: Գերադասում է ինքնուրույն գործել: «Արդարությունն» ինքը այդպես է վարվել, մեկ տարբ առաջ ԼԴՀ գործուղելով ազգային ազատագրական դայքարի մասին հավաքորդ-տարեգիրների: Պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել Հայաստանի դեսական ռադիոյի հետ՝ անցկացնել գոհված ազատամարտիկներին նվիրված մարաթոն, իսկ հանգանակված գումարը կօգտագործվի ազատամարտի մասին նյութերի եւ բրոշյուրների լույս ընծայման համար: Ի դեպ, այս ծրագրի մասին խոսվել էր համադաշնության ասուլիսներից մեկի ժամանակ: Բայց ընդհանուրի գործ չդարձավ: «Արդարությունը» ԼԴՀ համադաշնության մարմիններին կներկայացնի նաեւ Արցախում երիտասարդական կազմակերպություններ ստեղծելու իր նկատառումները:

Ասուլիսին արձարձվեց կազմակերպության ու արհմիության շուրջ չդադարող ասեկոսեների հարցը: Չնայած «սրանից հետո էլ բամբասանքներ հաշվի չենք առնելու» հայտարարությանը, ակնհայտ էր, որ մերթ ընդդիմությանը, մերթ իշխանություններին տրված լինելու մեղադրանքները տհաճություն են դասճառում: Բայց երկու տիրոջ ծառա համարվողը այս դեպքում կարծես բերանված է մնում: Ինչ վերաբերում է ուսանողների կողմից վստահությանը դասասխան ստացանք, որ ուսանողական ոչ մի կազմակերպություն այսօր կայուն էլեկտորաս չունի: Պատճառը՝ միայն հանրաքվեությունում ստեղծված բարոյահոգեբանական մթնոլորտն է եւ այն, որ ուսանողությունն ավանգարդից վերածվել է հասարակության եղբայի ընդամենը մի օղակի, այլեւ երիտասարդական կազմակերպությունների՝ իրենց ուժերից վեր խնդիրներ առաջադրելը, կամ էլ դրանք կատարելու համար բավականաչափ վճռական չլինելը:

Այնուամենայնիվ, «Երակի» նախագահ Ա. Վարդանյանը հայտարարեց կազմակերպության ներուժի եւ նոր սերնդի համար մշակած գաղափարախոսության մասին: «Երակը» կարծես դարձել է սերնդային գաղափարախոսության կենտրոն, որը նոր շարժում է փորձում ծեւավորել: Նախորդ սերնդի սխալն այն է, որ քաղաքական գաղափարները ուզում է տարածել քաղաքական կլիտայի միջոցով: Տարածմ ոչեմ է ստեղծվի, ընդհանուր մակարդակ, որի վրա կ առաջանան բյուրեղացումները: Դա է քաղաքացիական հասարակությունը»: Իրենց գլխավոր համագործակիցը նրան համարում են «բանիմաց մարդկանցով համալրված» երիտասարդության ղեսական վարչությունը: Կազմակերպությունը գաղափարախոսության տարածման առաջին փուլը հնարավոր է համարում մշակույթի միջոցով: Ծրագրվում է միջոցառումների շարք, այդ թվում եւ հանդիպումներ նախագահության թեկնածուների, նրանց շտաբի դասասխանատուների հետ: «Երիտասարդության դասհանջը յուրաքանչյուր թեկնածուից այն հասարակության կայացումն է, որը երաշխիքներ կընծեռի մեր սերնդին ինքնահաստատվելու, ինչպես նաեւ՝ հայաստանում քաղաքացիական հասարակության կառուցման»: ՄԱՐԻ ՀԱՍԵՍՅԱՆ.

ԱՅԱՔՍ
ՍՊ ԸԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

հրավիրում է Ձեզ օգոստոսի 13-17-ը կատարել հեռաֆրֆիր ճանապարհորդություն

Ուղիղ չվերթ TU-154M ինքնաթիռով

ԵՐԵՎԱՆ-ՎԱՐՇԱՎԱ-ԵՐԵՎԱՆ

Այցելության քաղաքներ՝ Վարշավա կամ Լոմ
ըստ ցանկության
Պտույտ քաղաքի շուրջը, հրաշեշտի երկիր

Դուք կբնակվեք 2 եւ 3 աստղանոց համարներում բոլոր հարմարություններով, անվճար կարող եք փոխադրել 20 կգ ուղեբեռ, 20 կգ-ից ավելի ուղեբեռի ամեն 1 կգ-ի փոխադրման համար վճարը 1.5 $-ի համարժեքով

«ԱՅԱՔՍ» ՍՊԸ ցանկանում է Ձեզ հաճելի ճանապարհորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա, ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ծեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Հայաստանի» հրատարակչության տպարան. Երևան-23, Արամի փող. 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տիրաժ 2159. Տարեգանգը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 9.08.1996. Գինը 75 դրամ